Straatverhalen 2018

Verhalen van het Limburgs straathoekwerk

VOORWOORD (Jee Kast)

We verliezen ons in verhalen van mensen waar we naar opkijken.

Dat opkijken is vaak naar mensen een trapje hoger op de maatschappelijke ladder. Het woord zegt het ook zelf; opkijken. Niet neerkijken, je blik omhoog. Je neus in de lucht voor alles wat rondom je is, want dat lijkt ineens niet goed genoeg. We kijken naar pracht en praal, auto's, jobs, imago, kennis, afkomst, kansen en omgeving. We vergeten toevalligheden, het gebeurde gewoon. We vergeten de mensen achter het gouden hemdsknoopje. Het toeval, de steentjes die bijdroegen. We vergeten dat zonder matrozen kapiteins nergens zijn. We vergeten vaak te bedanken. Te vaak.

Matrozen zijn veel romantischer dan de kapitein. Zeg ik. Niet het uitzetten van een reis. Het plannen en commanderen. Maar het harde noeste werken, de geharde handen, de verbeten blikken bij het reven van het zeil bij de eerste slagregen vlak voor de storm. De soms uitzichtloze opdrachten en benarde situaties. Het aanvaarden van de visie van de kapitein en zich er al dan niet klagend bij neerleggen. Het dagelijkse verzetten, de innerlijke muiterij en het toch juist handelen zonder de eindbestemming te kennen. Zichzelf niet laten kennen bij wat tegenwind. Doorzetten.

Ik ben je bouwvakker, een van de velen die een huis begint te bouwen. Niet wetend hoe het huis eruit zal zien, maar het ergens wel aanvoelt. Fundering leggen, uitmeten, metsen. Hier komt een venster. Er wordt rekening mee gehouden. Deze verhalen zijn vensters van metsers. Mensen die vanuit hun buikgevoel meebouwen aan een samenleving. Metsers die anderen helpen, anderen waar we vaak angstvallig aan voorbijlopen, want het kon maar eens mis aflopen, dat contact. Neus in de lucht.

Nee. Met je neus word je in de feiten gedrukt. Deze verhalen van straathoekwerkers zijn levensecht. De personages in de verhalen zijn mensen die aanvoelen, mensen die rekening met elkaar houden. Die steunpilaren zijn in de maatschappij die teveel gestut is op het naar-omhoog-kijken. We vergeten de portiekjes, de portaaltjes of de luiken aan de verwarmingsketels. Als de winter toeslaat, de deuren dichtslaan, het trottoir een ijsspiegel is, zorgen deze mensen voor warmte.

Dankjewel.

PERSPECTIEVEN

PERSPECTIEVEN
HOE KAN JE ANDERS ZIJN
ALS NORMAAL NIET EENS BESTAAT?
GEEN FEITEN
EN GEEN WAARHEID
ALLEEN DAT WAT JIJ VERSTAAT
HET GAAT OM PERSPECTIEVEN
DIE BEPALEN WAT JIJ ZIET
EN OM
INTERPRETATIES
IETS IS EEN REALITEIT...
NEE,
DAT IS HET
NIET...

SCHIJN BEDRIEGT

Ken je Mike? Mike is een extraverte jongen van 18. Hij kent iedereen in zijn gemeente en klampt iedereen op zijn weg aan om een babbeltje te doen. Bij zijn kameraden staat hij bekend als de wildebras die alles stuk maakt. Hij verslijt fietsen als schoenen. Gsm's gaan niet langer dan enkele maanden mee en mp3-spelers begeven het in zijn handen wel héél vlug. Hij leeft intens. Laatst zag hij een clipje van een BMX- of motostunt op tv en hij had zoiets van: dat kan ik ook. Dat doe ik wel even na. Met zijn herenfiets.

Als de jongeren op het plein hun bal op een dak sjotten, roepen ze Mike. Voor je het goed en wel beseft, klimt hij als een getraind topsporter op het dak om met veel plezier de bal te halen. Het show'ke geeft hij er gratis bij. Zijn vlotte babbel, sportiviteit en goede "looks" zorgen dat hij veel succes heeft bij de meisjes.

Ken je Annabel? Annabel is een vaste klant in het jeugdhuis. Een hele sterke persoonlijkheid, niks lijkt haar te deren. Je ziet haar altijd lachen, altijd in een vrolijke bui. Ze heeft héél veel vrienden en niet alleen in haar eigen gemeente. Overal waar ze komt, kent ze wel iemand. Als iemand een probleem heeft of nood heeft aan een babbel, staat Annabel klaar om hulp te bieden of te luisteren, al moet ze daar de hele nacht voor opblijven. Als je haar ooit tegenkomt, vergeet je haar niet meer.

Ken je Lienne? Lienne is een mooie slanke meid. Lang blond haar en altijd vol energie. Ze komt heel zelfstandig over, ook al is ze slechts 16 jaar.

Schijn bedriegt. Eerste, tweede,… zelfs de zoveelste indruk geeft niet altijd een correct beeld. Stukken van dat beeld worden bewust achtergehouden om een beter plaatsje in de maatschappij te krijgen. Mensen worden meesters in het camoufleren van hun problemen en tekortkomingen. We kijken nog een keer.

Mike is heel onzeker. Dit verbergt hij door zo extravert te zijn. Hij gaat naar het bijzonder onderwijs omdat zijn verstandelijk vermogen niet overeenkomt met zijn leeftijd. Gesprekken begrijpt hij niet altijd. Officiële documenten, rekeningen of andere paperassen zijn voor hem een raadsel. Door zijn scherpe opmerkingen en humor camoufleert hij dit en gaat niemand het snel merken. Hij komt uit een gebroken gezin met een verslaafde moeder en werd op jonge leeftijd misbruikt door haar drugsvriend. De looks, de show, heel zijn voorkomen zorgt er voor dat hij een heel zelfzekere plantrekker lijkt, zonder nood aan hulp.

Anneleen werd geadopteerd op late leeftijd. Ze heeft het hier zeer moeilijk mee. Uren en uren heeft ze doorgebracht bij psychiaters en psychologen. Verlatingsangst, bindingsangst, misschien zelfs borderline syndroom zijn termen waar ze mee goochelt om haarzelf mee te beschrijven. Ze kent al deze termen en theorieën, maar nog steeds voelt ze zich niet begrepen. Haar verantwoordelijkheidsgevoel voor alles en iedereen is indrukwekkend. Voor haar vrienden uit de gesloten instelling, voor haar alcoholverslaafde moeder. Zorgen nekken haar, terwijl voor de buitenwereld het gezin perfect en gelukkig lijkt. Anneleen heeft al enkele zelfmoordpogingen achter de rug, om van zelfmutilatie nog maar te zwijgen.

Ook Lienne vertelt weinig over haar privéleven. Ze is zo mager omdat ze dagelijks speed gebruikt. Sinds haar veertiende al. Haar liefje is ouder en dealt. Hij bezorgt haar het spul in ruil voor seks. Ondertussen weet ze de speed zo goed te doseren dat ze de ganse dag onder invloed is. Op school, thuis, overal en ze lijkt normaal te functioneren. Zonder drugs stort ze echter in. Een van de redenen waarom ze zo weinig zegt, is dat haar moeder zich prostitueert. Een andere is dat ze in het bijzijn van haar vriend niet veel kan vertellen. Die vindt dat sommige zaken beter geheim blijven.

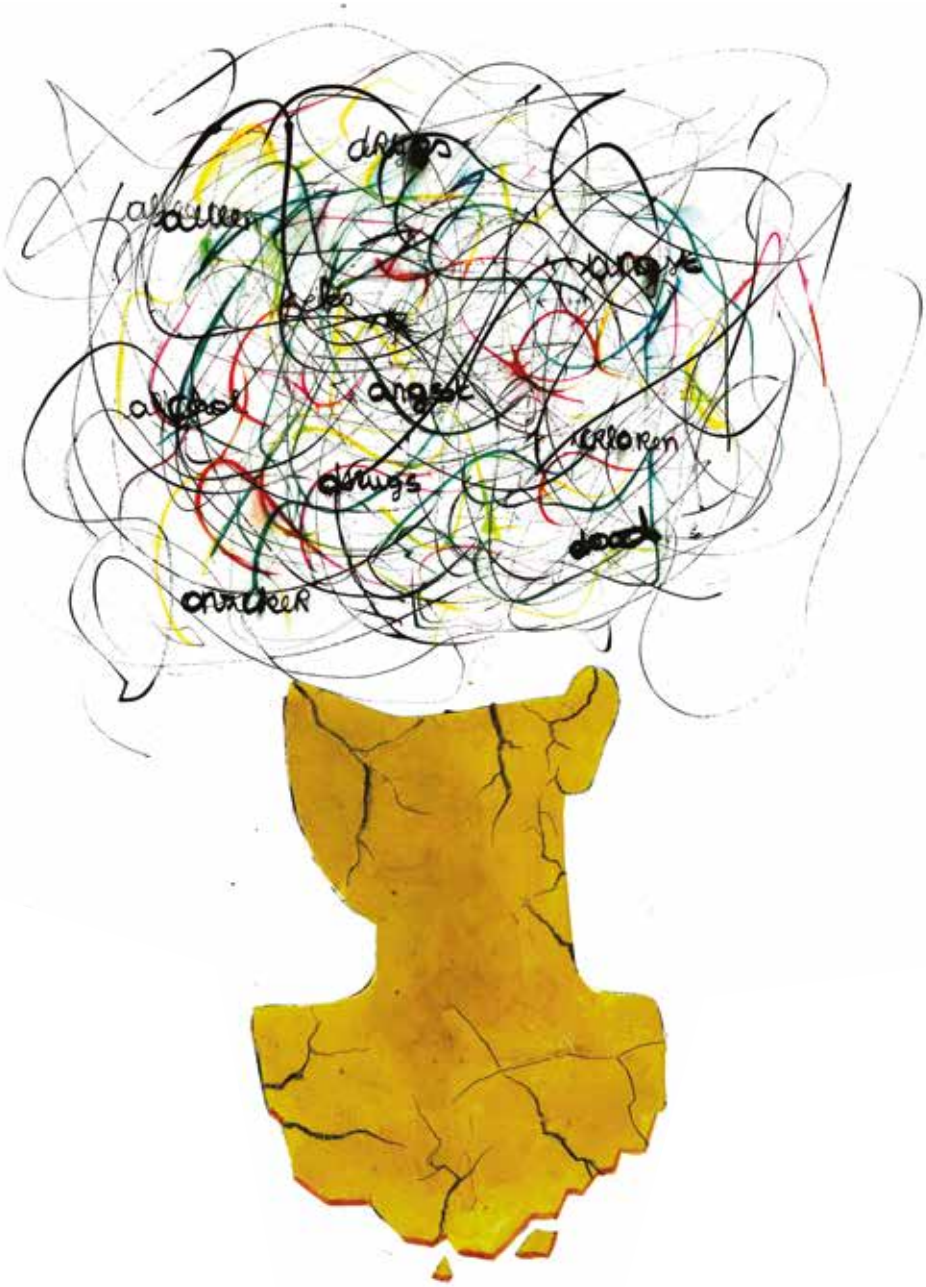
drugs
alcohol
angst
drugs
dood

EEN VERBORGEN HART

“Daar moet je echt voor oppassen. Die pikt zelfs je broek als je die nog aan hebt!”.
Ze lachten en ik wist niet goed of ze er nu mee aan het lachen waren of niet. Dat was eigenlijk het eerste wat ik over Hamid hoorde, bedenk ik me. Het groepje waar ik toen bijstond, ze trokken wel regelmatig op met hem. Het waren maten en voordat ik Hamid echt zou leren kennen, zou er op korte tijd heel wat gebeuren. Ik had vorige week wel al het vermoeden dat er meer aan de hand was, dan enkel flauwe grappen over lange vingers. Op momenten dat Hamid de hoek omkwam, wandelde soms iedereen ineens verder. Handelde hij dan in drugs? Dealde hij aan de jongens in de wijk?

Er volgt een week waar van alles in gebeurt. Niet belangrijk voor dit verhaal. Dit verhaal gaat over iets anders. Ik zit nu te wachten in de bezoekersruimte van De Markt in Mol. Dat is een gesloten instelling. De jongens van de wijk, de echte vrienden van Hamid, zijn bezorgd. Zelf mochten ze hem niet bezoeken en ze vroegen of ik niet wou gaan. Hamid is een jongen van 17 jaar en ook de jongste van de groep. Hij ziet er inderdaad heel stoer uit. Hij komt over als een echte overlever, iemand die al veel heeft meegemaakt. We babbelen eerst wat onwennig.

Ik heb ook een kaartje mee, vol grappige teksten van de jongens. De reacties die we even bekijken maakt ons beiden wat losser en tegen alle verwachtingen in praten we nog lang erna over van alles en nog wat. Uren gaan voorbij. Hij is erg blij met het bezoek. Ik uit mijn bezorgdheid, niet zozeer over het dealen, maar over zijn cannabisgebruik. Hier reageert hij heel verbaasd op, alsof nog nooit iemand bezorgd over hem is geweest.

Een paar maanden later kom ik hem onverwacht tegen in de wijk. Hij is terug vrij en meegekomen met een kameraad waar ik mee had afgesproken, om mij te verrassen. Hij ziet er goed uit, geeft me een blikje Red Bull en zegt dat hij dat speciaal voor mij is gaan halen. Ik bedank hem en zeg trots maar ook met enige humor: “Jij zorgt toch ook altijd voor anderen! Dat is echt mooi om te zien!” Weer kijkt hij me verbaasd aan, alsof hij nog nooit eerder een compliment heeft gehad.

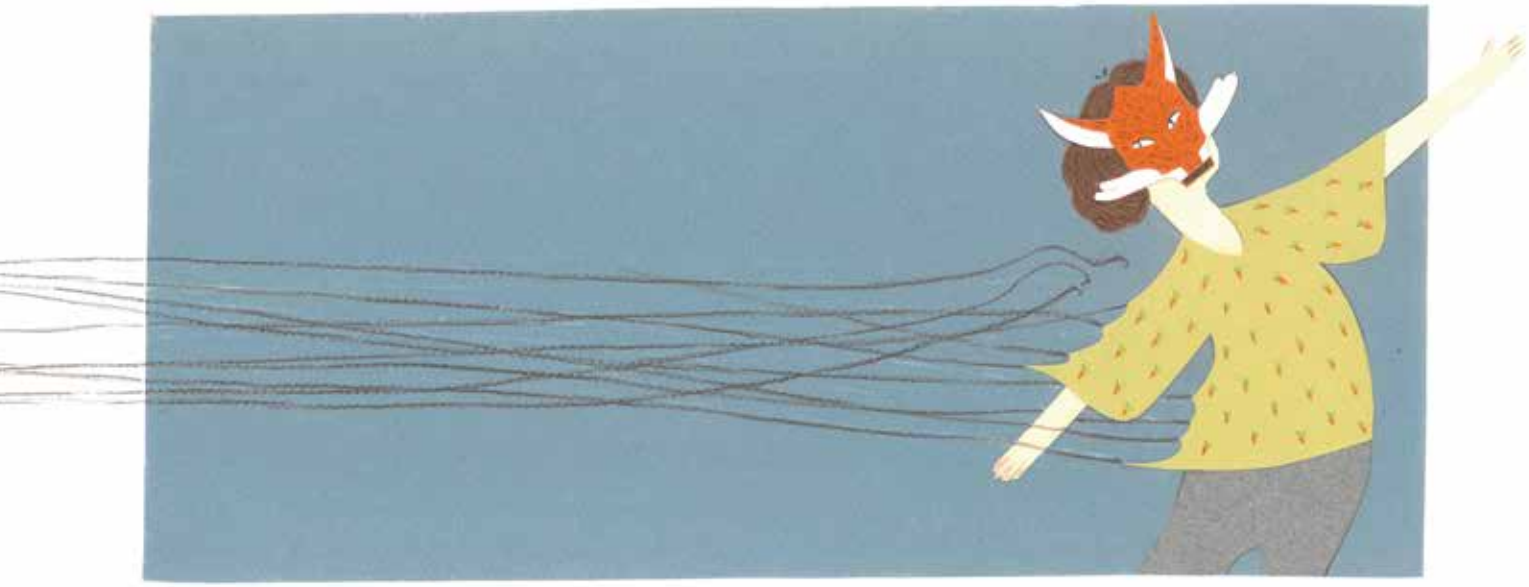

EEN MOOIE STAD

Een mooie, dure stad. Een stad waar ik vaak kom om te shoppen, iets lekkers te eten, om met vrienden af te spreken, … Nu ga ik er met een collega straathoekwerker naartoe en word ik op een harde manier wakker geschud. ‘Kijken’ werd ‘leren zien’. Deze mooie stad wordt opeens donker, schrijnend, hard. Raar dat ik het nu pas ervaar. Ik zag en hoorde het al vaak. Nooit eerder voelde ik het.

De kraakpanden, steegjes en achterbuurten kregen allemaal een gezicht, een stem. En intussen wandelen dames met winkelzakjes voorbij, vaders met hun kinderen, of passeren agenten in hun wagen. Niemand die het ziet, terwijl iedereen die kijkt.
Niemand die de tientallen mannen en vrouwen op een bankje onder een kapot afdak ziet. De man die uit een kraakpand kruipt. Twee mannen naast mij, vechtend voor een hoopje tabak. De machteloosheid die uit hun ogen straalt en hun woorden doet trillen, raakt me tot op het bot. Ik heb gezien, gehoord en gevoeld. Het gevoel in de steek gelaten te zijn, aan hun lot te zijn overgelaten. De enige prioriteit die ze hebben is overleven.

Stel dat jij op de straat zou leven, zegt ze. “En slapen. Wat jij zou doen als je overal een ‘nee’ zou krijgen?”
Ik probeer het me voor te stellen. Een plastic winkelzakje waar mijn leven in past. Een plastieken zak als kleerkast. Kan ik mij dat voorstellen? Zou ik blijven lachen? Rustig blijven? Natuurlijk niet! Ik zou me laten horen, kwaad worden, vechten voor datgene waar ik recht op heb. Het recht op een menswaardig bestaan, op “gelijke kansen”.
Van gelijke kansen is geen sprake. Afkicken is één van de prioriteiten. Eerst dat en daarna pas heb je recht op gelijke kansen. Beseffen instanties wat betekent? Wat gebeurt er als net die mensen achter het loket alles nuchter gaan bekijken?
Het woord nuchter hier gebruiken is best grappig, maar ook weer niet. Afkicken van een staat, een monsterlijke apparaat waarvan we onmenselijke uitspattingen te verduren krijgen. Het systeem is hard. Het lijkt onrechtvaardig. Wat als die mensen van in loketjes opnieuw het onrecht voelen dat hen al van kinds af is aangedaan? Iedereen heeft ooit wel eens onrecht meegemaakt. En het gebeurt nu nog steeds bij anderen. Wat als ze weer de realiteit zien? Achter de regeltjes durven kijken, naar de realiteit waarin ze leven. Waar de pijn voelbaar is, die ze nu proberen te verdoven. Verzacht door uitlatingen als ‘het systeem is zo’ of ‘dat zijn nu eenmaal de regels’.

Verongelijkt zet ik me op een bankje, tussen de mensen die op straat leven. Ik vertel hen hoe shockerend ik deze stad vind. Ze lachen vriendelijk naar me en zeggen heel rustig dat ik hierna nog naar huis kan. “Wij blijven hier gewoon zitten”. Ik vecht tegen tranen. Onbegrip, machteloosheid en woede nemen mijn lichaam over wanneer ik naar huis wandel, de staart tussen de benen. De reflectie in de winkelruit toont me dat ik alles heb. Het besef dat alles wat ik heb, hoe weinig ook, effectief wel alles is. Meer dan voldoende om goed te leven en ik voel me schuldig.

De mensen achter de winkels, naast de mooie appartementen en in de dure stad. De mensen die me warm op hun bankje hebben ontvangen. Voor de eerste keer in mijn leven schaam ik me om ’s avonds in een warm bed te kruipen. Ik val in slaap. Maar hoeveel ik ook nog wakker word, de mensen in de achterbuurten, op de bankjes, ... die zal ik nooit vergeten. Dat beloof ik mezelf.

Een Mooie Stad

Een mooie, dure stad. Een stad waar ik vaak kom om te shoppen, iets lekkers te eten, om met vrienden af te spreken, ... Nu ga ik er met een collega straathoekwerker naartoe en word ik op een harde manier wakker geschud. 'Kijken' werd 'leren zien'. Deze mooie stad wordt opeens donker, schrijnend, hard. Raar dat ik het nu pas ervaar. Ik zag en hoorde het al vaak. Nooit eerder voelde ik het.

De kraakpanden, steegjes en achterbuurten kregen allemaal een gezicht, een stem. En intussen wandelen dames met winkelzakjes voorbij, vaders met hun kinderen, of passeren agenten in hun wagen. Niemand die het ziet, terwijl iedereen die kijkt. Niemand die de tientallen mannen en vrouwen op een bankje onder een kapot afdak ziet. De man die uit een kraakpand kruipt. Twee mannen naast mij, vechtend voor een hoopje tabak. De machteloosheid die uit hun ogen straalt en hun woorden doet trillen, raakt me tot op het bot. Ik heb gezien, gehoord en gevoeld. Het gevoel in de steek gelaten te zijn, aan hun lot te zijn overgelaten. De enige prioriteit die ze hebben is overleven.

Stel dat jij op de straat zou leven, zegt ze. "En slapen. Wat jij zou doen als je overal een 'nee' zou krijgen?"
Ik probeer het me voor te stellen. Een plastic winkelzakje waar mijn leven in past. Een plastieken zak als kleerkast. Kan ik mij dat voorstellen? Zou ik blijven lachen? Rustig blijven? Natuurlijk niet! Ik zou me laten horen, kwaad worden, vechten voor datgene waar ik recht op heb. Het recht op een menswaardig bestaan, op "gelijke kansen".
Van gelijke kansen is geen sprake. Afkicken is één van de prioriteiten. Eerst dat en daarna pas heb je recht op gelijke kansen. Beseffen instanties wat betekent? Wat gebeurt er als net die mensen achter het loket alles nuchter gaan bekijken?
Het woord nuchter hier gebruiken is best grappig, maar ook weer niet. Afkicken van een staat, een monsterlijke apparaat waarvan we onmenselijke uitspattingen te verduren krijgen. Het systeem is hard. Het lijkt onrechtvaardig. Wat als die mensen van in loketjes opnieuw het onrecht voelen dat hen al van kinds af is aangedaan? Iedereen heeft ooit wel eens onrecht meegemaakt. En het gebeurt nu nog steeds bij anderen. Wat als ze weer de realiteit zien? Achter de regeltjes durven kijken, naar de realiteit waarin ze leven. Waar de pijn voelbaar is, die ze nu proberen te verdoven. Verzacht door uitlatingen als 'het systeem is zo' of 'dat zijn nu eenmaal de regels'.

Verongelijkt zet ik me op een bankje, tussen de mensen die op straat leven. Ik vertel hen hoe shockerend ik deze stad vind. Ze lachen vriendelijk naar me en zeggen heel rustig dat ik hierna nog naar huis kan.
"Wij blijven hier gewoon zitten". Ik vecht tegen tranen. Onbegrip, machteloosheid en woede nemen mijn lichaam over wanneer ik naar huis wandel, de staart tussen de benen. De reflectie in de winkelruit toont me dat ik alles heb. Het besef dat alles wat ik heb, hoe weinig ook, effectief wel alles is. Meer dan voldoende om goed te leven en ik voel me schuldig.

De mensen achter de winkels, naast de mooie appartementen en in de dure stad. De mensen die me warm op hun bankje hebben ontvangen. Voor de eerste keer in mijn leven schaam ik me om 's avonds in een warm bed te kruipen. Ik val in slaap. Maar hoeveel ik ook nog wakker word, de mensen in de achterbuurten, op de bankjes, ... die zal ik nooit vergeten. Dat beloof ik mezelf.

NIET ALLES WAT GOUD IS, BLINKT

Ik wandel door het centrum. Wanneer ik v oorbij een broodjesbar wandel, zie ik drie jongens van de wijk in de zaak staan. Het is een vriendenkliek die ik al enkele jaren ken. De gasten zagen me aankomen en doen teken dat ik ook binnen moet komen. Nog voor ik goed en wel binnen ben, word ik door één van de gasten getrakteerd en iets later staan we met z'n allen buiten onze broodjes te eten.

Eén van de 'gasten' is Hadi. Hij heeft oog voor mooie kleding en van de nieuwste modetrends is hij altijd op de hoogte. Kleding en uiterlijk zijn belangrijk. Hij loopt er dan ook altijd piekfijn en netjes bij, zijn haren netjes in de plooi. Soms een gouden ketting om de nek of een bijpassend 'classy' horloge om zijn outfit compleet te maken. Hadi is een goedlachse kerel, altijd even opgewekt vrolijk is. Als hij zijn tanden bloot lacht, zie je zijn gouden tand blinken goed kijkt. Hadi wil voor iedereen goed doen. Eerst denkt hij aan de ren, dan pas aan zichzelf. Hij staat altijd klaar voor zijn vrienden. hen zou hij door het vuur gaan. Respect, vertrouwen en eerzijn voor hem heel belangrijk. Hadi is negentien jaar. In de fleur leven zoals ze zeggen. Je zou vermoeden dat hij plezier maakt, stap gaat met vrienden en daarna gewoon naar huis gaat waar zijn op hem wachten en voor hem klaar staan. Door de flair waarmee het leven gaat, zou je denken dat de toekomst een en al voorde gouden ketting, de gouden tand, de aandacht voor het uihoe verzorgd zijn voorkomen is.

e n
als je
ande-
V o o r
lijkheid
van zijn
dat hij op
o u d e r s
hij door
spoed is;
terlijk en

Als je hem
wat van goud
om te zien welke
maakt. Er sluimeren
jaren geleden om in
contact. Nog steeds niet.
lende instellingen van de
ging hij alleen wonen in de
Vervolgens woonde hij een
tante en uiteindelijk trok hij in bij
Dat geluk hem toelachte, maar de
officieel adres meer.
Hij werd geschrapt bij dienstbe-
bestempeld.

beter leert kennen, kom je te weten wat de uitdrukking 'niet alles is, blinkt' echt betekent. Je moet verder kijken dan het uiterlijk persoon er echt achter schuilt. Hadi heeft al heel wat meegeheel wat dingen achter zijn façade. Zijn moeder kwam enkele een verkeersongeval. Met zijn vader had hij nooit een goed Na het overlijden van zijn moeder verbleef hij in verschilbijzondere jeugdzorg. Op zijn achttiende vorm van begeleid zelfstandig wonen. tijdje bij zijn oma, een tijdje bij een zijn vriendin. Het leek goed te gaan. relatie liep stuk en Hadi had geen

volking en wordt als dakloos

Hadi zwerft wat rond en kan
terecht, daarna weer bij een
men heeft hij niet. Met vrien-
ertussen uit, zit er voor deze
'echte thuis' te hebben, een
komen, zou Hadi alles doen.
zijn plan te trekken en dat doet
geleerd om op een andere manier
schittert en blinkt.

dan een tijdje bij een vriend
andere vriend. Een inko-
den op stap gaan of even
jongeman niet in. Om een
plek waar hij tot rust kan
Hij heeft geleerd om
hij ook. En hij heeft mij
te kijken naar alles wat

MOEDERTAAL

Het klinkt heel duidelijk, heel helder in mijn moedertaal. Hoe vaak wil ik iets vertellen en het verliest zijn kracht door de vertaling. De grap is ineens niet meer grappig, de warme boodschap is niet meer zo intens. Anderstaligen of andersdenkenden zullen die situaties wel herkenbaar vinden. “Ik heb u graag” dekt veel minder de lading dan “ti voglio bene”.

Soms sluit ik me af. Als ik me niet ten volle kan uitdrukken, stopt het. Het kost teveel moeite om de juiste woorden te vinden en die momenten is stilte een betere keuze. Net als...

Moedertaal

"ti voglio bene"
"Ik heb U graag"

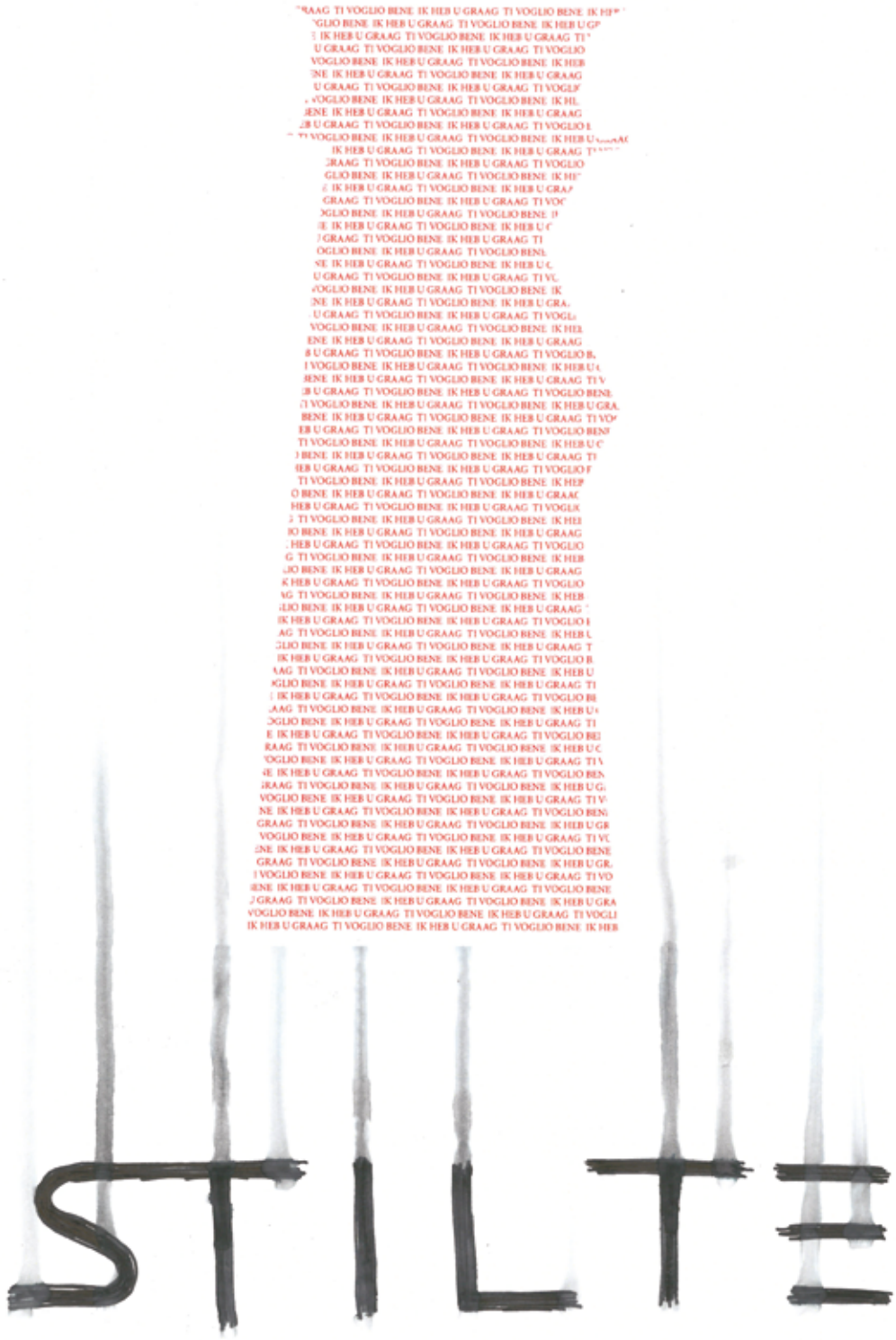

TIJD

Tijd

Sometimes
Someone isn't ready.
To see the bright side.

Sometimes
They need to sit.
With the shadow first.

So be a friend.
And sit with them.
Make the darkness beautiful.

De Oude Egyptenaren verdeelden de dag in 12 uren met zonnewijzers. Een startsein dat de wereld nooit meer hetzelfde zou zijn. Er volgden steeds meer ontdekkingen waardoor de mens de tijd gemakkelijker en preciezer kon aflezen. Tijd ging een steeds grotere rol spelen in zijn bestaan. In de 15de eeuw werd het zakhorloge uitgevonden. Vanaf dat moment was het mogelijk om de tijd mee te nemen in je vestzak en constant bij te houden. Er was gaan houden meer aan. Vandaag de dag is het ondenkbaar om niet regelmatig te kijken hoeveel tijd we nog hebben… voor dat ene klusje, die deadline, die belangrijke afspraak. Tijd is kostbaar en eindig. Tijd moeten we goed besteden. We mogen hem vooral niet verspillen, zo klinkt het steeds weer.

Laat ons even de tijd nemen. Om elkaar te leren kennen, elkaar af te tasten, om samen te voetballen of te schommelen. Samen op café een colaatje te drinken en om over onbenulligheden te zeveren. Om te kijken wat de ander waard is, om de goede kanten en de ongelofelijke krachten in de ander te leren zien, om complimenten te geven. Om te testen of die ander zich aan zijn woord houdt en iets positief kan brengen in ons dagelijks leven. Of die er alleen is in goede tijden of ook in slechte tijden. Het is helend om in de opbouw van relaties tijd te nemen. Om tijd te hebben en het rustig aan te mogen doen. Om te zien hoe er over de loop van maanden en soms jaren vertrouwen ontstaat bij mensen die ooit dachten nooit meer te kunnen vertrouwen, zich nooit meer veilig te kunnen voelen bij een andere mens. Tijd heelt vele wonden.

Laat ons de tijd nemen om samen met iemand in een depressie eendjes te voeren. Zodat die even niet alleen is. Om samen te lachen tot onze buikspieren pijn doen, om zo alle muizenissen en duisternis weg te jagen. Even. Om omarmd door stilte samen te zijn. Een moment waarin niets hoeft gezegd te worden, omdat het duidelijk is, dat je er niet alleen voor staat. Laat ons tientallen keren datzelfde onderwerp bespreken, omdat anderen de tijd er niet voor hebben. In de hoop dat er betere tijden aanbreken en we dat veelbesproken onderwerp door de tijd kunnen laten vergeten.

Laat ons de tijd nemen voor de mensen voor wie de uren kruipen en de dagen altijd te lang zijn. Voor de mensen die zeeën van tijd hebben. Wiens dagen in eenzaamheid verdrinken. Voor de mensen voor wie samen de afwas doen of even samen een koffietje drinken soms het hoogtepunt van de week is. Voor wie dat ene kaartje met Kerstmis of dat belletje op hun verjaardag echt belangrijk is. Of voor degenen die omringd zijn door mensen, maar die zich toch alleen en onbegrepen voelen. Zij die het gevoel hebben dat iedereen iets van hen wil en die in die chaos van verwachtingen en vragen zichzelf kwijt raakten. Voor zij die niemand durven toelaten en tegelijkertijd schrik hebben voor het alleen zijn. Voor die mensen waarvoor de tijd stil lijkt te staan.

Het klinkt logisch. We weten het allemaal wel. Het ontluiken van een bloem versnel je niet en een zonsopgang gaat niet vlugger omdat je maar tien minuutjes hebt. Net zoals mensen zich niet zomaar bloot geven omdat dat snel moet gaan. Omdat we maar een uurtje hebben en de volgende afspraak al genoteerd is. We weten dat verandering tijd vraagt en dat kwetsuren langzaam moeten helen. Maar zo vanzelfsprekend is dat niet meer. We hebben allemaal tijd tekort.

LUISTEREN OP CAFÉ

“Weet je iets van de inbraken in de wijk?”
“Hetgeen ik in de krant lees,” zeg ik. Laura kijkt me aan. Ze gelooft me niet.
“Als ik iets wist... kan ik daar niks over vertellen. Dat valt onder beroepsgeheim.” Ze knikt.
“Het gaat om Ivan.” Ivan is Laura’s zoon. Ik ben nog maar net binnen en ze vraagt me even mee te komen. Iets later staan we in het achterzaaltje van het café. Ze is ongerust. Het komt er niet meteen uit. Ik laat haar haar woorden zoeken. Ze heeft het gevoel dat ze haar zoon aan het verliezen is en heeft er geen zicht op. Twijfelt of hij niet met de verkeerde mensen omgaat.

De eerste keer dat ik met Laura in aanraking kwam, was enkele maanden geleden. Ze vroeg of ik die ene straathoekwerker was. Ik had geknikt. Of ik haar zoon Ivan kende. Die had ik wel eens gezien, zei ik. Ivan maakt deel uit van een groepje jongeren, waarover ik me ontferm. Ontferm is misschien het verkeerde woord. Waar ik mee betrokken ben. Ivan heb ik nooit individueel gesproken. Ik ken hem niet erg goed. Maar die eerste keer beloofde ik haar dat ik mijn oren een keer ten rade zou leggen.

Laura is vermagerd, vind ik. Dus ik vraag of het wel goed met haar gaat.
Ze slikt de vraag weg en meldt dat ze sigaretten nodig heeft. Ze loopt het café in, komt terug met haar kop koffie en een pak sigaretten.
“Nee, het gaat niet zo goed.” Zucht ze. “En binnen twee maanden ga ik trouwen.”

Dat had ik al gehoord. Ze trouwt met de cafébaas hier. Proficiat, fluister ik, want ik voel dat haar verhaal niet af is. Ze rolt in haar verhaal en twee uur later sta ik verbouwereerd op, niet goed wetende wat zeggen. Voor al haar geluk de zon mag zien, zijn er nog zoveel wolken die opgeklaard dienen te worden. Het enige wat ik kan doen is naar haar luisteren en erkenning geven voor wat ze allemaal heeft meegemaakt.

Het is soms onvoorstelbaar om te horen hoeveel pech een persoon kan hebben: haar moeder was 9 jaar bedlegerig en stierf. Haar vader pleegde vlak erna zelfmoord. Haar man mishandelde haar en haar 18-jarige zoon overleed. Ik stel voor dat ze best met iemand kan gaan praten, iemand die haar beter kan begeleiden. Het is erg veel wat ze in haar eentje probeert te verwerken. Maar ze wil met niemand praten. Zegt ze.

Meteen erna vervolgt ze haar verhaal. Het heeft iets komisch, maar ik durf niet te lachen. Dit is ook niet het moment. Haar man betrapte ze met haar beste vriendin. Wat leidde tot een scheiding. Haar 25-jarige dochter kreeg kanker, dieven braken bij haar thuis in, en in het café. En nu Ivan. Ze maakt zich zorgen over haar andere zoon. Ze is op.
“Ik kan niet meer vooruit.” Onze ogen blijven hangen, indringend kijkt ze me aan. Om door te laten dringen dat ze echt met haar rug tegen de muur staat. Zelf voel ik me ook machteloos.

Twee uur later gaan we het café terug binnen. We zetten ons aan de toog. Haar ‘masker’ staat meteen weer op. De gezellige blik en ze lacht met ieders grapjes. Ik zit naast haar. Als enige zie ik hoeveel moeite ze moet doen om aan niemand te laten zien hoe slecht ze zich werkelijk voelt.

Ze gaf me de sleutel om dat te zien. Hoeveel keer ben ik er al aan voorbij gelopen? Ze staat op en wil naar huis vertrekken. Ze vraagt nog snel of ik niet eens bij haar thuis wil langskomen.
“Dat is hier vlakbij”, zegt ze.
“Heel graag”, antwoord ik, “je laat maar iets weten”.

Luisteren is het enige wat ik kan doen voor haar.
Die tijd zal ik zeker ervoor nemen!

Tijd voor tijd

Luisteren op café

"Weet je iets van de inbraken in de wijk?"
"Hetgeen ik in de krant lees," zeg ik. Laura kijkt me aan. Ze gelooft me niet.
"Als ik iet s wist... kan ik daar niks over vertellen. Dat valt onder beroepsgeheim." Ze knikt.
"Het gaat om Ivan."
Ivan is Laura's zoon. Ik ben nog maar net binnen en ze vraagt me even mee te komen, iets later staan we in het achterzaaltje van het café. Ze is ongerust. Het komt er niet meteen uit. Ik laat haar haar woorden zoeken. Ze heeft het gevoel dat ze haar zoon aan het verliezen is en heeft er geen zicht op. Twijfelt of hij niet met de verkeerde mensen omgaat. De eerste keer dat ik met Laura in aanraking kwam, was enkele maanden geleden. Ze vroeg of ik die ene straathoekwerker was. Ik had geknikt. Of ik haar zoon Ivan kende. Die had ik wel eens gezien, zei ik. Ivan maakt deel uit van een groepje jongeren, waarover ik me ontferm. Ontferm is misschien het verkeerde woord. Waar ik mee betrokken ben, Ivan heb ik nooit individueel gesproken. Ik ken hem niet erg goed. Maar die eerste keer beloofde ik haar dat ik mijn oren een keer ten rade zou leggen.

Laura is vermagerd, vind ik. Dus ik vraag of het wel goed met haar gaat.
Ze slikt de vraag weg en meldt dat ze sigaretten nodig heeft. Ze loopt het café in, komt terug met haar kop koffie en een pak sigaretten.
"Nee, het gaat niet zo goed." Zucht ze. "En binnen twee maanden ga ik trouwen."
Dat had ik al gehoord. Ze trouwt met de cafébaas hier, Proficiat, fluister ik, want ik voel dat haar verhaal niet af is. Ze rolt in haar verhaal en twee uur later sta ik verbouwereerd op, niet goed wetende wat zeggen. Voor al haar geluk de zon mag zien, zijn er nog zoveel wolken die opgeklaard dienen te worden. Het enige wat ik kan doen is naar haar luisteren en erkenning geven voor wat ze allemaal heeft meegemaakt.

Het is soms onvoorstelbaar om te horen hoeveel pech een persoon kan hebben: haar moeder was 9 jaar bedlegerig en stierf. Haar vader pleegde vlak erna zelfmoord. Haar man mishandelde haar en haar 18-jarige zoon overleed. Ik stel voor dat ze best met iemand kan gaan praten, iemand die haar beter kan begeleiden. Het is erg veel wat ze in haar eentje probeert te verwerken. Maar ze wil met niemand praten. Zegt ze.

Meteen erna vervolgt ze haar verhaal. Het heeft iets komisch, maar ik durf niet te lachen. Dit is ook niet het moment. Haar man betrapte ze met haar beste vriendin. Wat leidde tot een scheiding. Haar 25-jarige dochter kreeg kanker, dieven braken bij haar thuis in, en in het café. En nu Ivan. Ze maakt zich zorgen over haar and ere zoon. Ze is op.
"Ik kan niet meer vooruit." Onze ogen blijven hangen, indringend kijkt ze me aan. Om door te laten dringen dat ze echt met haar rug tegen de muur staat. Zelf voel ik me ook machteloos.

Twee uur later gaan we het café terug binnen. We zetten ons aan de toog. Haar 'masker' staat meteen weer op. De gezellige blik en ze lacht met ieders grapjes. Ik zit naast haar. Als enige zie ik hoeveel moeite ze moet doen om aan niemand te laten zien hoe slecht ze zich werkelijk voelt. Ze gaf me de sleutel om dat te zien. Hoeveel keer ben ik er al aan voorbij gelopen? Ze staat op en wil naar huis vertrekken. Ze vraagt nog snel of ik niet eens bij haar thuis wil langskomen. Dat is hier vlakbij", zegt ze.
"Heel graag", antwoord ik, "je laat maar iets weten".
Luisteren is het enige wat ik kan doen voor haar.
Die tijd zal ik zeker ervoor nemen!

TELEFOON

Het is bijna tijd om te vertrekken. Ik duw wat spullen in de tas en zwier de deur open. Ik wil net naar buiten gaan. De zon staat bijna op zijn hoogst en voor de deur staat Ronny. Ik bots net niet tegen hem.
“Hey.” Zegt hij aarzelend. Ik begroet hem terug.
“Ik wou juist kloppen.”
“Kom erin,” zeg ik.
Hij wil binnenkomen maar hij draalt. Hij wil iets aan zijn situatie doen, wil zijn verleden verwerken. Hij weet zelfs al hoe hij hieraan wil beginnen, zegt hij.
“Okeej?” zeg ik langzaam, want ik voel een vraag aankomen.
“Zou ik even iemand kunnen bellen?” Ik vraag hem of hij het ziet zitten.
“Tuurlijk.”
“Je gaat dit zelf doen?” vraag ik nog een keer, wanneer ik hem het nummer en de telefoon geef. Achteloos zegt hij dat hij dit wel kan, hij heeft dit toch al eerder gedaan?

Enkele maanden eerder was het ongeveer hetzelfde scenario. Er waren een aantal dingen die we moesten regelen. Ik zoek enkele nummers voor Ronny op. Hij aarzelde wanneer ik hem de telefoon aanreikte. “Kun jij niet bellen?” vroeg hij. Ik keek naar de telefoon, naar hem en stelde vervolgens voor om de gesprekken samen voor te bereiden. We namen een blad papier en schreven uit wat hij wou zeggen en vragen. Hoe moet hij zich voorstellen, zijn situatie uitleggen, vragen stellen over zijn dossier. We schreven het gesprek volledig uit. Natuurlijk flitste het door me heen dat het allemaal veel sneller zou gaan als ik gewoon zelf even zou bellen. De tijd die ik er nu insteek, dacht ik. Alles was uitgeschreven en we overliepen het gesprek een paar keer. Duidelijk was hij er nog niet helemaal gerust in. Na wat aandringen nam hij toch de telefoon aan. De nummers ingetoetst en de telefoon ging over. Ik drukte Ronny nog eens op het hart dat als het niet zou lukken ik de telefoon nog altijd kon overnemen, dat ik erbij bleef.

Na enkele tellen klonk er een beleefde vrouwenstem aan de andere kant van de lijn. Aarzelend stelde Ronny zich voor. Stapje voor stapje probeerde hij zijn situatie uit de doeken te doen.
“Een momentje,” De vrouw aan de ander kant zweeg even. Ronny keek me aan en ik haalde mijn schouders op.
“Ik verbind u door met een collega, ze komt net toe. Zij is hiervoor ook de juiste persoon.” Ronny en ik haalden opgelucht adem.

Van de korte pauze maakte ik gebruik om hem wat gerust te stellen.
“Je was goed bezig. Echt, prima!”
Een nieuwe stem begroette hem, en opnieuw legde Ronny zijn situatie uit. Zijn hand trilde terwijl hij de telefoon vasthield. Ronny’s ogen schoten door de kamer. Ik keek hem aan en stak twee duimen in de lucht.

Rustig, gebaarde ik. Gewoon, rustig en alles gaat vanzelf, mimede ik. Na alle informatie verzameld te hebben die hij nodig had, nam hij beleefd afscheid. Hij legde met een zucht de telefoon neer. Zijn handen? Natrillend, alsof hij onzichtbaar piano speelde.
We bespraken het gesprek en maakten ons op voor het volgende telefoontje. Het ging al meteen vlotter. Heel wat tijd en telefoontjes later glom hij van trots. En terecht! Die dag was een mijlpaal.

Nu hij hier staat en zonder blijk van twijfel zegt dat hij de nodige telefoontjes wel kan doen, overvalt een gevoel van trots mij.

Blijkbaar was al die tijd die we er toen instaken toch niet voor niets.

ON3 FR13ND
ON3 CALL
ON3 ST3P
CLOS3R TO
A B3TT3R L1F3

EENZAAMHEID

Eenzaamheid betekent niet dat je alleen bent.
Maar het is het gevoel
Dat het niemand wat uitmaakt
Hoe het met je gaat.

BEEN

Mankend komt hij op me af gewandeld. Adhemar strompelt.
Hij doolt al jaren door het Limburgse land. De laatste tijd is hij er precies op achteruit gegaan. Zowel fysiek als emotioneel. Hij praat meer en meer over zelfmoord. Zonder familie of vrienden hier knaagt de tijd aan hem. Adhemar is illegaal in België. De zalvende hand van moeder is op kilometers afstand.

“Je strompelt zo erg,” merk ik op. Hij heeft dat altijd wel een beetje gedaan. Nu lijkt het moeilijk voor hem vooruit te komen. Langzaam bukt hij zich en rolt hij stukjes van zijn broek op. Hij laat zijn been zien. Een been vol grijze bulten en gespannen aders. Dit blootgeven is niet alleen letterlijk. Hij weet geen blijf met zijn blik van schaamte en hulpeloosheid. Een blik zonder dat hij wat vraagt. Dat heeft hij afgeleerd.

Het doet raar om hem zo te zien. Hij weent de laatste tijd veel, zegt hij. Zo gevoelig terwijl hij vaak zo zelfzeker overkomt. Ik was altijd zo onder de indruk van zijn “mentale sterkte” dat ik dacht dat de eenzaamheid niet aan hem vrat. Nu besef ik dat eenzaamheid van elke reus een dwerg kan maken. Universele mensenrechten gelden niet voor hem. Hij voelt zich behandeld als een beest en denkt dat de mensen hem ook zo bekijken. “We gaan naar de dokter, Adhemar. Kom.”

Een mens zou vrij zijn in deze streken, hadden ze hem gezegd. In zijn land was hij meer dan 10 jaar begeleider van Europese toeristen geweest. Niets had hij tekort. Plots moest hij vluchten voor het geweld, de invloed en onderdrukking van een extremistische organisatie. Adhemar dacht dat hij wel onderdak kon krijgen in Europa. Dit was toch het continent waar al de mensen woonden die hij als reisleider gelukkig had gemaakt? Nu staat hij hier. In de marge.

Al jaren slaapt hij op straat: in portieken, op een bank,… en tegenwoordig slaap hij in een bos. Hij ritst ‘s avonds de bladeren weg en rolt zich als een egel op, vechtend tegen de barre kou. Sinds kort heeft hij een tent en een slaapzak. Hij is er dolgelukkig mee. Hij klaagt niet, breekt elke dag de tent op en af.

We gaan samen naar de dokter. Hij laat zijn been zien. Het been zag er zo erg uit dat de dokter een collega erbij riep. Dit hadden ze nog maar zelden gezien. We werden doorverwezen naar het ziekenhuis. Dit is het enige recht dat Adhemar nog in België heeft. “Dringende medische hulp“, zoals het zo mooi omschreven staat in de wet. Hij put terug moed uit het doktersbezoek. Misschien kan het been gered worden en dan kunnen we weer bouwen aan de toekomst. Door dit probleem aan te pakken zijn de zelfmoordgedachten wat op de achtergrond geraakt. Hij kijkt terug een beetje positief naar de wereld.

Hij heeft al lang plannen om terug te keren naar zijn thuisland. Hij mist het contact met de mensen die om hem gaven. De koude, bittere realiteit van het individualistisch denken dat zo eigen aan het Westen is, stemt hem bitter. Het jaren dolen door België heeft hem een stuk ouder gemaakt. De eenzaamheid heeft hem bijna ten onder gekregen. Het touw om zich op te hangen had hij al bijna gekocht.

Een beetje menselijke warmte heeft hem gelukkig op andere gedachten gebracht. Dat kleine sleutelmoment waar ik spontaan zei, wij gaan naar de dokter.
Adhemar heeft me onlangs gevraagd hem te bezoeken zodra hij terug in eigen land is. Hij wil me voorstellen aan zijn familie, vrienden…. Hij kijkt uit naar de reis, telt af.

Het ga je goed Adhemar, als je binnenkort vertrekt. Ik hoop je nog te zien voor je gaat. En blijf lachen, want je hebt het monster van de eenzaamheid overwonnen. Normaal gezien is dit alleen voor de goden weggelegd.

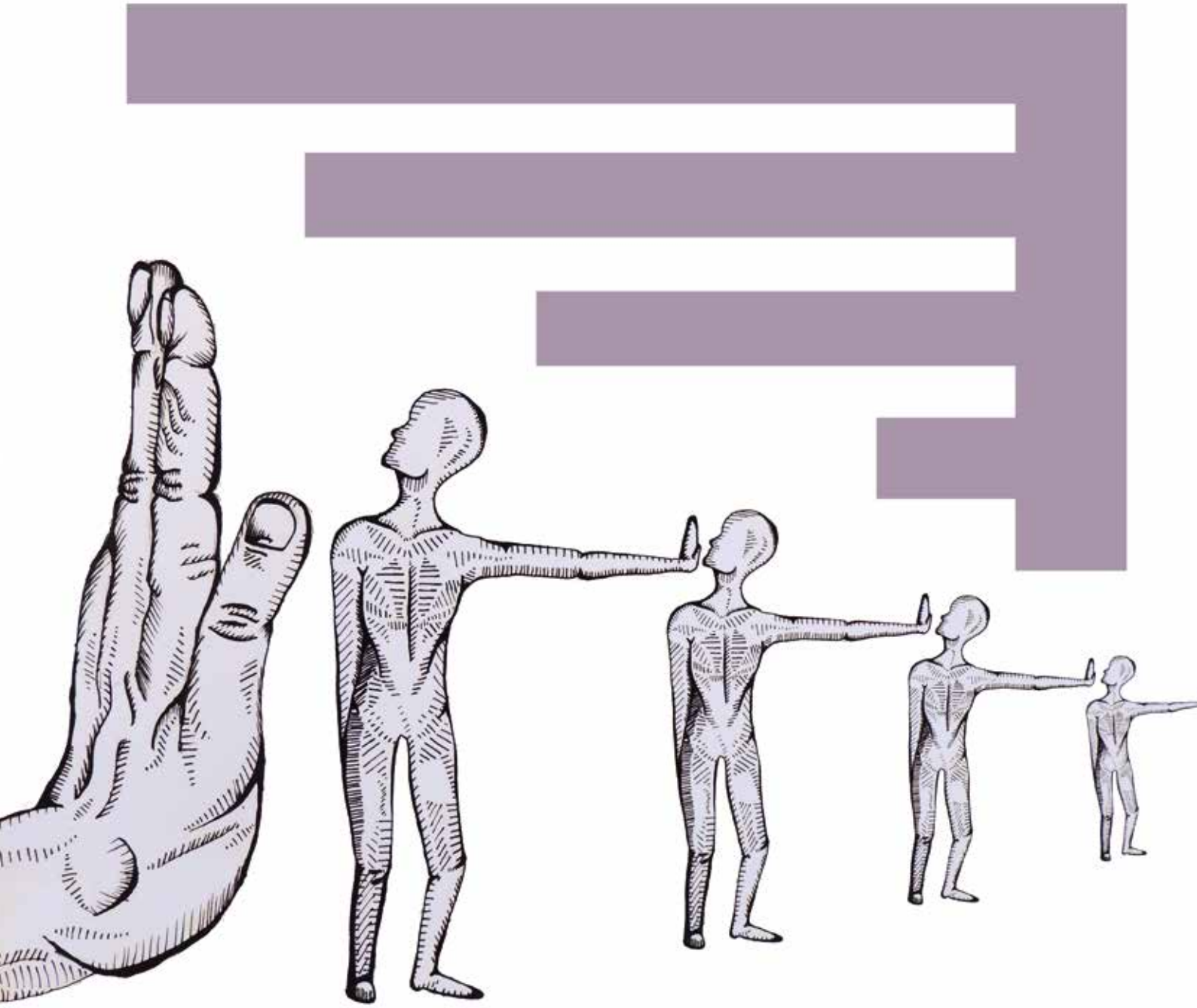

EENZAAMHEID KAN VAN ELKE REUS
EEN DWERG MAKEN

TERRORIST

We zitten op een grasveldje. De eerste lentezon brandt op onze rug. We genieten van een drankje en een reep chocolade. Een mooiere dag is niet in te beelden, maar jij zucht.

“Ze noemen mij een terrorist. Snappen ze het dan niet? Mijn vader, mijn opa, mijn nonkel, mijn tante. Allemaal zijn ze vermoord, allemaal. Omdat de mannen in mijn familie tegen de terroristen vochten. De terroristen vroegen mij om te helpen om een aanslag te plegen in de ‘Greenzone’ in Irak waar ik werkte en alle internationale politici verbleven. Ik weigerde. Ze gooiden een handgranaat bij mij thuis binnen. Voor de deur van de slaapkamer.”
Je toont mij waar je bed stond, waar de deur was, waar ze de granaat gooiden. Ik slik. Omdat we op een grasveldje zitten waar je het allemaal uitbeeldt, zie ik mijn kamer, mijn huis, mijn meubeltjes die zich verplaatsen naargelang de ruimtes die je aanduidt. In jouw huis, knik ik. Het komt allemaal heel dichtbij. Jij naast een granaat, ik naast jou.

“Ik heb zoveel gezien, dat kan je niet geloven.” Ik kijk naar het gras, ver van alles. Je verontwaardiging is een boodschapper. Een boodschap die ik alleen zie.

“Het leven ging verder. We kwamen samen. Ik kookte voor mijn familie, nadat er weer iemand gestorven was. Er was geen water genoeg om het bloed van mijn handen te spoelen. Ik heb slachtoffers herkend aan de stukken.”
Ik kijk je aan, weet niet goed waar ik moet kijken.
“Je zou wenen, moest je in mijn schoenen staan.”
“Dag en nacht.” Fluisterde je. “En toch noemen ze mij een terrorist, omdat ik van Irak kom.” Het wordt stil.

’s Avonds neem ik je verhaal mee. Een granaat die mijn huis binnenrolt. Ik kan niet slapen. Vraag mij af hoe je als mens verdergaat na zoveel gruwel. Of die beelden ooit weggaan. Want, zo heb je mij duidelijk gemaakt, wat je mij nu vertelde, is maar het topje van de ijsberg. Alleen dat waar je over kan praten, komt los. Er is nog meer.
Zo veel meer.
Ik ken je. Maar ik wil geen Titanic zijn die roekeloos uitvaart. Die een ijsberg opzoekt en averij oploopt. Ik peddel in een sloep, met koude handen naar je toe en jij lost mondjesmaat. Je drinkt, je slaapt, je staart naar de muren. Uren aan een stuk. Je wordt verscheurd tussen de hoop op een normaal leven en de beelden in je hoofd. Je wil verder, je wil vechten. Er zijn ook dagen dat dat verzet stopt. Je wil even goed je hoofd neerleggen en slapen. Nooit meer wakker worden. Rust.
Ik snap het wel. Mijn, in vergelijking met jouw, haast banale, donkere momenten laten me toe in te leven. Ik herken die strijd van overleven en moedeloos door de knieën gaan.

In Irak overleefde je. Je ging van dag tot dag, deed wat er gedaan moest worden. Je leefde in angst. Je had wel een leven. Je had een huis, een auto, vrienden. Hier in België ligt het anders. Hier wacht je. Op interviews, papieren. Hier heb je weinig of niks. Een kamer in het asielcentrum. Een kamer die je nu alleen maar kan vullen met herinneringen, want hoop is er niet altijd. Je leven is een gigantische wachtkamer, een wachtkamer met een etiket op je voorhoofd, waar je gek wordt. Hoe je hier steeds bekeken wordt. De afhankelijkheid, het nutteloze wachten, alle mensen in een luciferdoosje opgestapeld.
“Hier ben ik liever niet.” Zei je toen ik je eens kwam opzoeken. “Al die anderen, alle ‘gekke mensen’, mensen met trauma’s,...”
Alle mensen net als jij. België is voor jou een nieuwe hel. Hoe hard we ook proberen. Eentje waar je tijd hebt om te denken. Veel te veel tijd. Tijd waarin de beelden uit je leven zich maar blijven afspelen, geprojecteerd op vier witte muren met te weinig om handen.

Ik begrijp het ontsnappen nu, in drank en drugs, je vreemde gedrag,... De beelden in je hoofd kan ik niet voor je wissen. Het enige wat ik voor je kan doen is samen gaan picknicken en een reep kinderchocolade met je delen. Samen gaan wandelen en je laten praten. Mij proberen in te leven in verhalen die ver van mijn bed zijn, en af en toe rolt een granaat binnen, waarmee ik moet janken als een kind, als niemand het ziet. Ik kan alleen proberen samen wat lichtpuntjes te zoeken. Af en toe je beelden op pauze zetten.

Terrorist

We zitten op een grasveldje. De eerste lentezon brandt op onze rug. We genieten van een drankje en een reep chocolade. Een mooiere dag is niet in te beelden, maar jij zucht.

"Ze noemen mij een terrorist. Snappen ze het dan niet? Mijn vader, mijn opa, mijn nonkel, mijn tante. Allemaal zijn ze vermoord, allemaal. Omdat de mannen in mijn familie tegen de terroristen vochten. De terroristen vroegen mij om te helpen om een aanslag te plegen in de 'Greenzone' in Irak waar Jk werkte en alle internationale politici verblieven. Ik weigerde. Ze gooiden een handgranaat bij mij thuis binnen. Voor de deur van de slaapkamer."
Je toont mij waar je bed stond, waar de deur was, waar ze de granaat gooiden. Ik slik. Omdat we op een grasveldje zitten waar je het

handen naar je toe en jij lost moeiteloos at. Je drankje, je slaapt, je start naar de muren. Uren aan een stuk. Je wordt verschrikt door de hoop op een normaal leven en de beelden in je hoofd, ze wil verdo, je wil hechten. Er zijn ook dagen dat deze verzet stopt, ze wil even goed je hechten. Ik zeg niet. Mijn vergelijking mag jouw, haast banale, wenden. Rust.
Ik snap het niet. Mijn, in vergelijking mag jouw, haast banale, dankere mensen lates me toe jn te leren. Ik helken die angst van overleven en moeiteloos door de straten gaan.

In Irak overleefde je. Je ging van, dag tot dag, deed wat er gebeuren moest worden. Je leefde in angst. Je had wel een leven. Je had een

Ik kijk je aan, weet niet goed waar ik moet kijken.
"Je zou wenen, moest je in mijn schoenen staan."
"Dag en nacht," Fluistert je. "En toch noemen ze mij een terrorist, omdat ik van Irak kom." Het wordt stil.

's Avonds neem ik je verhaal mee. Een granaat die mijn huis binnenrolt. Ik kan niet slapen. Vraag mij af hoe je als mens verdergaat na zoveel gruwel. Of die beelden ooit weggaan. Marty, zo heb je mij duidelijk gemaakt, wat je mij nu kortelde, maar het topje van de ijsberg. Allen dat weet je over kan praten, komt los. Er is nog meer. Zo veel meer.
Ik zen je. Maar ik wil gaan Titanic zijn die roekeloos uitvaart. Dat een ijsberg opzoekt en averij oploopt. Ik peddel in een sloep, met koude

allemaal uitbeeldt, zie ik mijn kamer, mijn huis, mijn meubeltjes die zich verplaatsen naargelang de ruimtes die je aanduidt. In jouw huis, knik ik. Het komt allemaal heel dichtbij. Jij naast een granaat, ik naast jou.

"Ik heb zoveel gezien, dat kan je niet geloven." Ik kijk naar het gras, ver van alles. Je verontwaardiging is een boodschapper. Een boodschap die ik alleen zie.

"Het leven ging verder. We kwamen samen. Ik kookte voor mijn familie, nadat er weer iemand gestorven was. Er was geen water genoeg om het bloed van mijn handen te spoelen. Ik heb slachtoffers herkend aan de stukken."

huis, een auto, vrienden. Hier in België ligt het anders. Hier wacht je. Op interviews, papieren. Hier heb je weinig of niks. Een kamer in het asielcentrum. Een kamer die je nu alleen maar kan vullen met herinneringen, want hoop is er niet altijd. Je leven is een gigantische wachtkamer, een wachtkamer met een etiket op je voorhoofd, waar je gek wordt. Hoe je hier steeds bekeken wordt. De afhankelijkheid, het nutteloze wachten, alle mensen in een luciferdoosje opgestapeld.
"Hier ben ik liever niet." Ze je toen ik je eens kwam opzoeken. "Al die anderen, alle 'gekke mensen', mensen met trauma's…"
Alle mensen net als jij. België is voor jou een nieuwe het. Hoe hard we ook proberen. Eentje waar je tijd hebt om te denken. Veel te veel tijd. Tijd waarin de beelden uit je leven zich maar blijven

elspelen, geprojecteerd op vier witte muren met te weinig om handen.

Ik begrijp het ontsnappen nu, in drank en drugs, je vreemde gedrag… De beelden in je hoofd kan ik je niet voor je wissen. Het enige wat ik voor je kan doen is samen gaan pickniken en een reep kinderchocolade met je delen. Samen gaan pickniken en de been proeten. Mij proberen in te leven in verhaal, samen gaan wandelen en je zijn, en af en toe rok een granaat binnen, en die van mijn bed als een kind, de vijanden lijst zet. Ik kan alleen problemen samen wat lichtpunten te zoeken. Af en toe je beelden op pauze zetten.

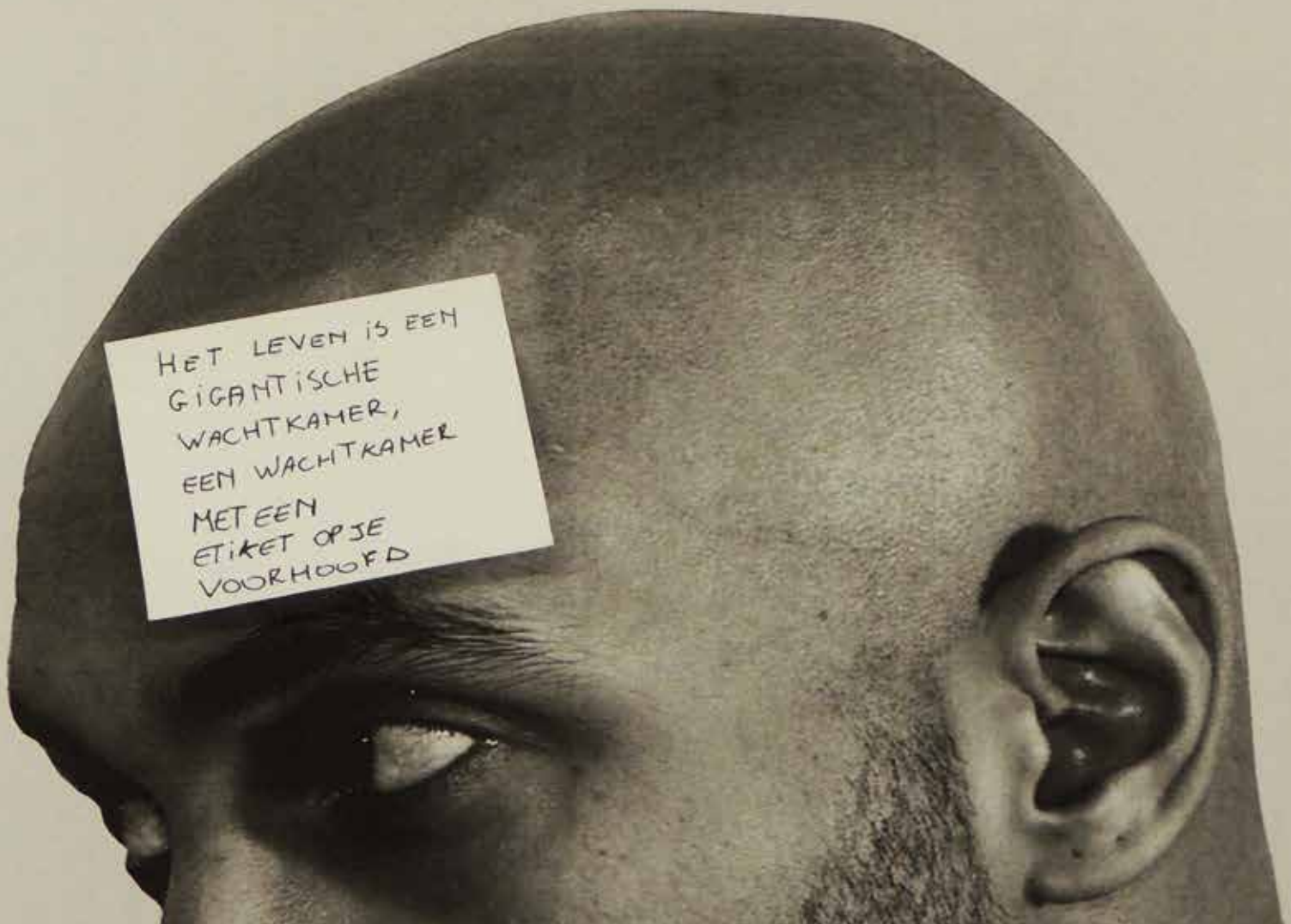

MANU

Manu is een jongen van 20 jaar. Hij heeft zijn jeugdjaren lang in de kinderpsychiatrie of in instellingen doorgebracht. De sociale dienst van de jeugdrechtbank heeft altijd een oogje in het zeil gehouden.

Toen Manu 18 werd, stopte de opvolging van de jeugdrechtbank en raar maar waar: dit was een vervelende zaak voor Manu en zijn hele gezin. Naast Manu bestaat het gezin uit vader, moeder en een broer en zus die jonger zijn. Door het wegvallen van de begeleiding kwam het gezin onder hoogspanning te staan.

Opeens waren er geen alternatieven meer bij een crisis in het gezin, was geen hulpverlening meer aanwezig, niemand keek nog naar hen om. Manu die mij als straathoekwerker al langer kende, zag in mij een redder in nood. En het was ook Manu die me uitnodigde bij zijn thuis en zijn ouders overtuigde om hun vertrouwen in me te stellen.

Na een uitgebreide kennismakingsfase waarin er veel werd gepraat, geroepen, met verwijten geslingerd, geduwd en getrokken, was het gezin klaar om op zoek te gaan naar hulp. Samen met de straathoekwerker werden verschillende diensten gecontacteerd, gaande van opvoedingsondersteuning, psychiatrie tot alternatieve tewerkstelling. Alles werd in het werk gesteld om het gezin sterker te maken. Telkens draaide alles op hetzelfde uit: Sorry, Manu behoort niet tot de juiste doelgroep, de problematiek van Manu is niet onze specialiteit of als Manu heel lang kan wachten, kunnen we hem misschien helpen.

Met de snelle opvolging van crisissen, waren dat niet de antwoorden waar het gezin op zat te wachten. Na verloop van tijd werd het Lokaal Cliëntoverleg van het OCMW gecontacteerd. Dat is een grote stap. Ineens moesten de ouders aan tafel zitten met hulpverleners van diensten zoals het OCMW, opvoedingsondersteuning, alternatieve trajectbegeleiding.

Toch leek dit goed te gaan, met de straathoekwerker als vertrouwenspersoon. De diensten maakten plannen voor Manu tegen honderd per uur. Helaas niet altijd met Manu en het gezin, er gebeurde teveel boven hun hoofd en al deze plannen vielen één voor één in het water. Met als gevolg dat dienst na dienst weer afhaakte. De belangrijkste reden die werd gegeven was telkens dat Manu onvoldoende gemotiveerd was en het gezin te zwak voor het traject. Het ergste scenario leek zich te voltrekken, het gezin zette een stap achteruit door al die negatieve ervaringen.

Twee jaar nadat Manu meerderjarig werd, ben ik nog steeds de enige persoon waar het hele gezin beroep op doet. Met hun vragen kan ik als bemiddelaar wel bij allerlei diensten terecht. Het gezin wil en kan dat niet meer.

Het hulpverleningsnetwerk werkt zeker wel, maar de hulp is vaak heel afgebakend. Iedere dienst heeft zijn specialiteit en zijn knowhow. Dit werkt goed voor het merendeel van de mensen. Voor iemand als Manu en zijn gezin, die net dat tikkeltje meer steun, overtuiging en hulp nodig hebben, werkt dit systeem vaak niet. Zij blijven in de kou staan.

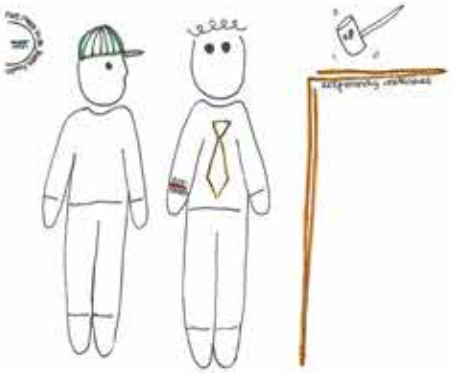

VRIENDSCHAP

VRIENDSCHAP

Hoe **mooi** is vriendschap
Als je de andere in zijn **waarde** laat
Op dezelfde lijn kan praten
En **steeds** weet waar je staat

Hoe mooi is vriendschap
Als je een ander **vrolijk** kleurt
En met een paar woorden
Iemand zomaar
hebt opgebeurd

Hoe mooi
is vriendschap
Als je de ander de **ruimte** geeft
Om te kunnen ademen
Zodat die **voelt** ik leef.

Hoe mooi is vriendschap
Als je daar **jezelf** mag zijn
Die er voor je is als je **lacht**
Maar zeker bij verdriet en pijn.

STRAATHOEKWERKER: “JOUW PROFESSIONELE VRIEND”

Al vaak hebben we in ons team gediscussieerd over de term “professionele vriend”. Gepraat over “professionele betrokkenheid en nabijheid”. Hoe we dat naar voren willen schuiven om toegankelijker te zijn, tegelijkertijd zijn we bang om onze stempel als “correcte en professionele werkvorm” te verliezen. Bezorgd over nieuwe werkers, dat ze zich op straat of in hun nieuwe functie verliezen. Onbegrensd zijn leiden tot problemen. Het kan net zorgen dat je wel over de onuitgesproken grens gaat, of ongestructureerd op je bek gaat.

Een tijdje geleden nodigden we tijdens een team tweedaagse onze “gasten” van de wijk uit om hierover te hun gedachten te horen. Waar wij als straathoekwerkers soms denken onszelf te verliezen en op punten waar wij discussiëren over “de juiste terminologie”, is het voor hen juist heel duidelijk.

“Jullie zijn straathoekwerkers en als jullie bij ons zijn, zijn jullie aan het werk. Jullie zijn echt en menselijk. Fake zou ook niet werken op straat. Zeker krijgen we een vriendschappelijke menselijke band met jullie in de loop der jaren. Maar is dat een probleem?”

Een paar weken later belt Timo, een van de gasten tijdens de tweedaagse, me op.
“Ben je in de buurt? Eet je een hapje met ons mee?”
De tafel is gedekt voor drie als ik een halfuurtje later binnenkom. En ja, ik voel me bijna “onprofessioneel” welkom.
¬
“Ga zitten en doe uw jas uit! Hoe is uw dagje al geweest?”
Het wordt een gezellige maaltijd waar we bijpraten over van alles en nog wat. Na de maaltijd bij een kopje koffie begint er een heel ander gesprek. “Ik heb even je advies nodig als straathoekwerker met een situatie”
Ik stel me professioneel op en luister oprecht en samen proberen we de situatie te analyseren. Even professioneel als een half uur ervoor … Bijna vriendschappelijk menselijk professioneel!

Sindsdien belt Timo me geregeld op. Als hij met een probleem zit, zegt hij
“Hee, straathoekwerker, kun je nog eens langskomen als je tijd hebt?”
Als hij me gewoon nog eens wil zien omdat het te lang geleden is, zegt hij “Laat uw kop nog eens zien hé…ge weet… we missen u.”

Na tien jaar zitten deze mensen met veel “professionele” vriendschappelijke, menselijke warmte in mijn hart. We hebben samen tenslotte ook al veel watertjes doorzwommen.

Gast! Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Straathoekwerker
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Gast!
Straathoekwerker
"professionele vriend"
VRIEND?
VRIEND?
VRIEND?
VRIEND?
VRIEND?
VRIEND?
VRIEND?
VRIEND?
VRIEND?

PROFILERING IS ALLES

Een groepje “gasten” dat me al jaren kent, staat bij me. Er komen een aantal nieuwe jongeren bijstaan. De grote vraag valt bijna meteen: “Wat is dat eigenlijk, straathoekwerk?”
Ik moet mijn mond zelf nog niet opendoen of de oudere ‘gasten’ beginnen al met de uitleg.
“Ze is er gewoon voor ons. Als je met iets zit, kun je met haar praten en samen werken aan een oplossing. En ze kan echt goed luisteren…”
Ik krijg er een charmante knipoog bij…

“Ook als je een activiteit wil, kan zij jullie helpen met organiseren. Of als je iets wil veranderen in de buurt, kun je haar aanspreken. De jongeren van hier wilden goaltjes en een deftig voetbalpleintje en zij heeft gezegd tegen de jongeren wat ze moesten doen om dat aan te vragen en te regelen. Vorige week al is er iemand hier geweest van de jeugddienst om naar de jongeren te komen luisteren.”

“Sigaretten deelt ze niet uit… Geld moet je haar niet vragen, want dat heeft ze zelf niet. Ze is geen bank-automaat en ook geen taxichauffeur… Vergeet dat maar.”

“En ze is getrouwd en heeft een dochtertje, dus vergeet dat ook maar…”

“Ze is gewoon “onze straathoekwerkster from the block”

Zo, profilering is alles.
De rest maak ik hen later wel duidelijk.

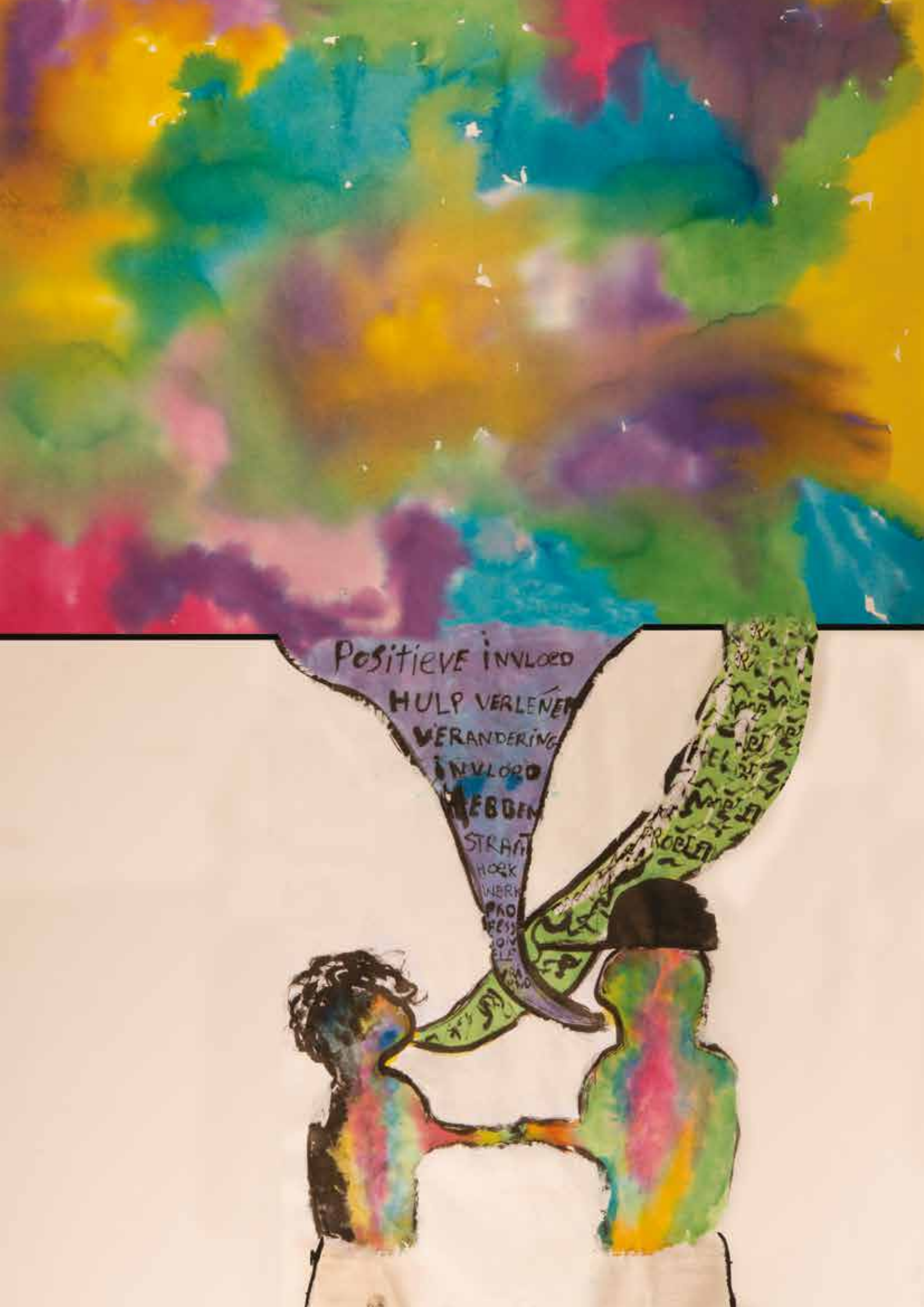
Positieve invloed
HULP VERLENEN
VERANDERING
INVLOED
STRAFT
HOEK
PROBLEM

MOED

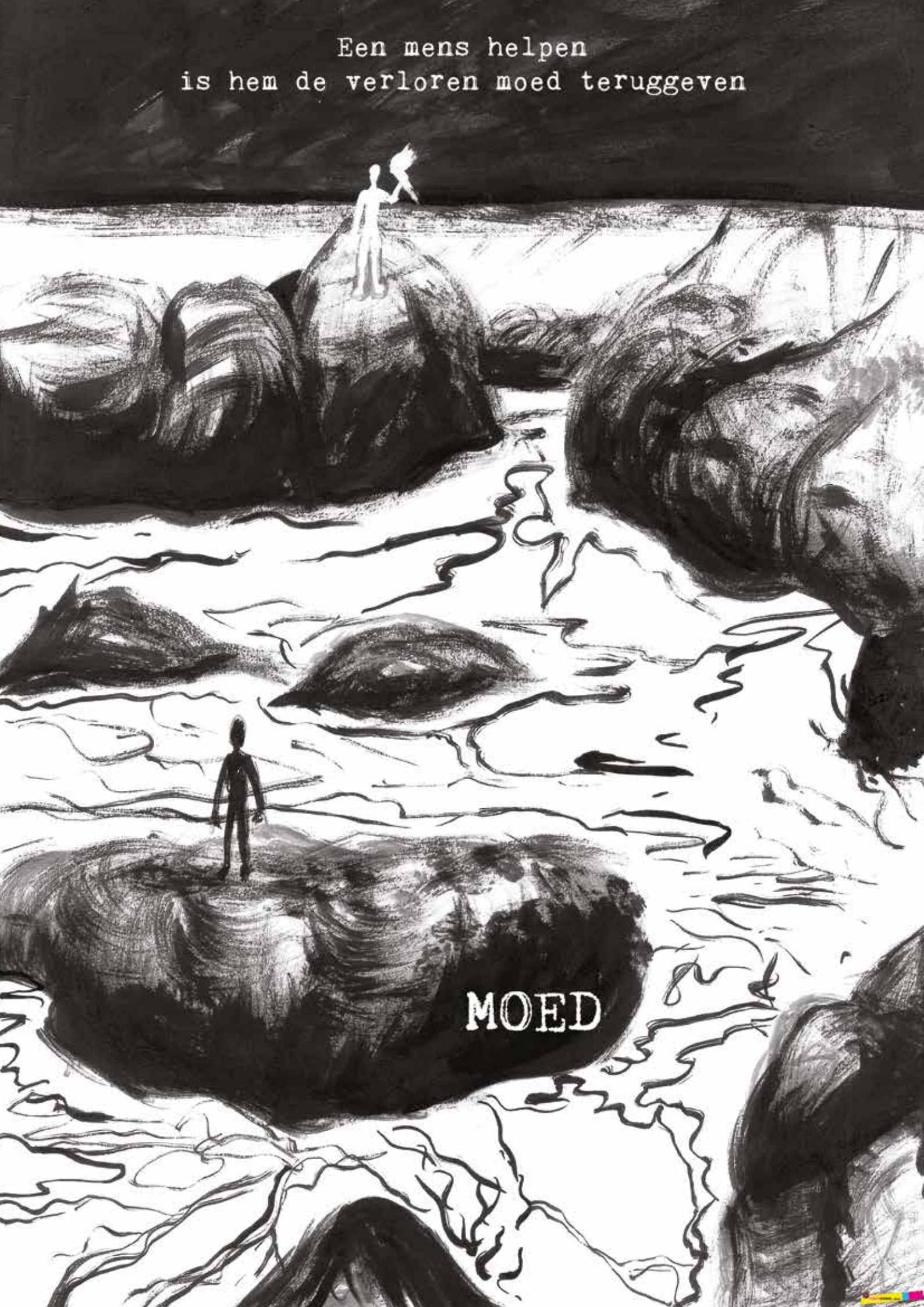
Een mens helpen
is hem de verloren moed teruggeven
MOED

HULPVERLENING VOOR GEVORDERDEN

Het is februari en ijskoud met een dikke laag sneeuw. Toch is er vandaag leven genoeg in de wijk waar ik doorwandel.
Gisteren heb ik hier Aatu leren kennen, Marokkaanse jongen van 22 jaar. Ik ken hem dus helemaal nog niet zo goed. Vandaag treffen wij elkaar weer en hij brengt er ook vlug verandering in dat ik niet zoveel over hem weet. Aatu vertelt heel rustig dat hij geen onderdak heeft en op straat leeft. Ik geloof hem eerst niet en denk dat hij dit zegt om mij te testen. De andere jongens in de groep proberen wel vaker een grapje met me uit te halen. Maar ik heb al snel door dat dit serieus is. En natuurlijk vrijdagavond, niet het beste moment om met dit probleem aan de slag te gaan.

De weken erna help ik Aatu zijn papieren in orde te brengen. We beginnen bij het OCMW voor een leefloon. Het OCMW heeft papieren nodig van de VDAB, namelijk een bewijs van inschrijving en een werkverleden. Van het ACV hebben we een een bewijs nodig dat hij al dan niet een uitkering krijgt. Eerst gaan we naar het VDAB: hier blijkt hij niet te bestaan en hem inschrijven is moeilijk. Hij heeft namelijk geen adres. Vervolgens gaan we naar het ACV om een werkloosheidsuitkering aan te vragen of op zijn minst het bewijs dat Aatu hier geen recht op heeft. Maar het ACV heeft eerst tewerkstellingsattesten nodig. Dus trekken we naar enkele uitzendkantoren waarvoor Aatu gewerkt heeft, zijn laatste school en het Marokkaans Consulaat voor een bewijs van zijn legerdienst.

Ondertussen hebben we een tweede afspraak op het OCMW met de al verzamelde papieren. De papieren waren blijkbaar niet meer echt nodig. Niemand vroeg er naar. “Wel moeten jullie nog naar het gemeentehuis gaan voor een bewijs van inschrijving in het bevolkingsregister.” Ik knik naar de vrouw van het OCMW en Aatu volgt het gebaar. Ik weet niet of hij alles begrepen heeft.

Bij de dienst bevolking blijkt dat Aatu geschrapt is nu hij geen adres meer heeft.
Vervolgens gaan we opnieuw naar het ACV met de papieren van de uitzendkantoren, de school en het nieuws dat we zijn papieren van de legerdienst niet kunnen vastkrijgen. Resultaat: ‘Geen recht op uitkering’. Met het papier ‘geen recht op uitkering’ keren we terug naar het OCMW. Zij stellen voor om officieel bij een kameraad te gaan inwonen dan heeft hij een adres. Dan kan hij zich laten inschrijven in het bevolkingsregister en kan hij een leefloon aanvragen. Volgende week moeten we terugkomen, om te kijken of dit gelukt is.

Dan wilt Aatu naar een ander OCMW want de mevrouw die daar werkt, kent iemand van de logementshuizen en misschien kan hij via haar aan onderdak geraken. Het antwoord op het andere OCMW luidt: “Je moet naar het OCMW gaan waar je verblijft, hier kunnen we niets voor je doen.”
Ze geeft wel documenten en informatie mee over het sociaal verhuurkantoor en de sociale woningmaatschappij en maakt een nieuwe afspraak op het eerste OCMW. Met iemand anders deze keer, want de vorige is met verlof. Ze raadt ons ook aan om een blanco huurcontract van een logementshuis mee te nemen naar deze afspraak.

Dus bellen we naar de verantwoordelijke van de logementshuizen om een blanco contract te krijgen. Dit wil hij niet doen, tenzij hij een voorschot krijgt van €150. Dit wordt moeilijk, want er is zelfs geen geld voor eten, een warme jas of onderdak.

Twee dagen later blijkt Aatu toch een blanco huurcontract bemachtigd te hebben. Geen vragen stellen, denk ik, we kunnen weer verder. Hiermee naar onze nieuwe afspraak op het OCMW. We vertellen het hele verhaal opnieuw, want deze persoon was nog niet op de hoogte. Gelukkig had ik een lijstje bijgehouden, anders wisten we het ook niet meer. Dan schuift ze opeens papieren naar Aatu die hij moet tekenen. Hij krijgt €60 om deze week eten te kopen en mag een formulier ondertekenen om een leefloon aan te vragen. Plots, out of the blue. We wisten even niet wat zeggen.

Ze vertelt wel dat we de papieren bij het ACV in orde moeten maken want zij hebben geen dossier van hem daar liggen. Raar, want we zijn er al twee keer geweest. Eerst gaan we naar de bank, de €60 afhalen. We lopen, bijna huppelend, zoals twee kinderen naar een snoepwinkel.

Het ACV wil nog altijd een volledig overzicht van zijn werkverleden dus trekken we terug naar de VDAB. De eerste keer dat we gingen, vonden we hem vreemd genoeg niet terug in hun dossiers. Nu bestaat hij wel. Terug naar het ACV. We verschijnen weer voor een andere mevrouw. Voor de derde keer leggen we alles uit. Deze keer zijn we voorbereid en vragen we of ze een dossier hiervan wilt opmaken. Zij zegt dat Aatu misschien toch recht heeft op een uitkering.

Uiteindelijk zijn we een maand bezig geweest. Aatu begreep vaak niet wat er gezegd werd. Hij vroeg mij een keer of die mevrouw achter de balie een ‘rapster’ was, die praatte zo snel dat hij er niets van verstond. We lachten vaak om de uitdrukking dat ik zijn persoonlijk woordenboek was.
Op momenten en zeker als je nog niet alles begrijpt was het allemaal echt teveel. Aatu was dan zeer emotioneel. Hij kon niet begrijpen dat iemand in zo’n hoge nood aan zijn lot werd overgelaten. Het deed pijn om hem zo te zien. Ik probeerde hem aan te moedigen.
“Blijf volhouden”, “het einde is in zicht”, “we zijn bijna klaar”, enz. Elke keer opnieuw zag ik hoe hij zichzelf terug bijeen pakte en er opnieuw voor wilde vechten.

We beloofden elkaar, dat wanneer het ons lukt om onderdak voor hem te vinden, dat ik hem zou bezoeken met iets lekkers en hij voor de koffie zou zorgen. Laatst ben ik langs geweest in zijn appartementje… met 2 pateekes.

SCHIZOFRENE BESLISSINGEN IN EEN PSYCHIATRISCH ZORGCENTRUM

Als lid van een Marokkaans gezin was het niet vanzelfsprekend dat hij een relatie begon met een Belgisch meisje. Het leidde uiteindelijk zelfs tot een breuk met zijn familie. Zijn familie woont nu terug in Marokko. Hij ging jarenlang werken op de Fordfabriek. Vaak in weekends en op feestdagen. Hij werkte hard. Kort na het vertrek van zijn familie betrapte hij zijn vriendin met een andere man. De belangrijkste personen in zijn leven lieten hem in de steek…
In diezelfde periode geraakte hij betrokken in een auto-ongeval met een lange periode in coma als gevolg. Werken lukte daarna niet meer. Hij brak fysiek en mentaal.

Zijn kleine studio staat vol met gevulde onofficiële vuilniszakken want hij heeft geen geld voor de officiële. Hij slaapt op een beschimmelde matras op de vloer, het warm water van de douche werkt al een tijdje niet meer, bovendien is de douchebak verroest. Hij frist zich meestal op aan de wasbak van de keuken.

Al maandenlang doet hij al het mogelijke om niet aan de pijnlijke gebeurtenissen van het verleden te denken. Elke dag is voor hem een lijdensweg. En tijdens een vorig verblijf in een psychiatrische instelling heeft hij geleerd dat medicatie het leven wat draaglijker kan maken. Hij brengt het grootste deel van de dag slapend door, onder invloed van slaap- en kalmeerpillen. Veel pillen... Vaak eet hij dagen niet. Zijn wil en kracht om te leven is niet groot genoeg om (menswaardig) voor zichzelf te zorgen, maar net groot genoeg om zichzelf niet van het leven te beroven. Een vorm van onbewuste euthanasie?

Het gaat niet goed met hem en met steun van een huisdokter kan ik hem terug laten opnemen in een psychiatrische zorgvoorziening. Zijn vitale organen dreigen het te begeven. Ik ga hem regelmatig bezoeken. Hoewel hij beweert liever “thuis de hele dag te willen slapen en weg te rotten”, ziet hij er na enkele dagen al zichtbaar gezonder en frisser uit.

Na enkele weken krijg ik telefoon van de sociale dienst van de zorgvoorziening. Hij moet diezelfde dag nog vertrekken. Hij is er zelf nog niet van op de hoogte. De reden: na een gesprek op de afdeling ‘afhankelijkheid’ werd hij niet gemotiveerd genoeg bevonden. Die namiddag overleg ik nog met verschillende personeelsleden van de voorziening om hen duidelijk te maken dat het geen goed idee is om hem op die manier naar huis te sturen.

Geen overleg, geen voorbereiding…. En hoezo geen motivatie?
Deze man is juist in de zorgvoorziening terechtgekomen omdat hij amper de kracht heeft om voor zichzelf te zorgen! Misschien is dit gebrek aan levenslust en dus ook motivatie, wel juist het probleem.

Het haalt niks uit en ik breng hem terug naar ‘huis’. Daar is ondertussen de elektriciteit afgesloten, ook al heeft hij een budgetmeter. Omdat die gedurende een hele periode niet opgeladen is geweest, werd zelfs de budgetmeter afgesloten. En het is vrijdag.

VERLATEN

Het is eind september en ik wandel de wijk binnen. Ik begroet iedereen en word uitgenodigd op het bankje bij de meisjes. Leuke luchtige babbels over jongens, school, muziek,…

Dit gesprek stopt wanneer het 'nieuwe' koppel van de wijk zich bij ons aansluit. Yuri, die ik al 3 jaar ken, begint over zijn brommer en de vraag hoe het verder moet met zijn verzekering als hij zijn beschadigde brommer wil verkopen.
Ik vraag aan Samira, die ik nog maar enkele maanden ken, hoe het met haar is. Ze vertelde me enkele weken geleden dat ze meer en meer ruzie had met haar moeder, waar ze mee samen woont.

"Heel slecht" zegt ze. "Mijn ma heeft me achtergelaten. Zij is gewoon, samen met mijn zus, verhuisd. Zonder dat ik er iets van wist. Ze heeft de huur opgezegd en haar sleutel al afgegeven aan de huisvestingsmaatschappij."
Ik slik even.
"Mama wil zelfs niet dat ik weet waar ze nu woont, ze wil geen contact meer. Als ik toch sms, krijg ik een sms vol scheldwoorden terug". Samira zit er helemaal door. Gelukkig kan ze bij de buurvrouw terecht voor een bed en heeft ze ook Yuri, haar vriend nog. Ook hij begrijpt het niet en weet niet wat er moet gebeuren.

Ik wil met haar de mogelijkheden overloop en begin aan de mogelijke stappen die ze wou kunnen ondernemen. Maar ik ben te snel en weet blijkbaar nog niet eens de helft van haar verhaal. Samira onderbreekt me en gaat verder met haar verhaal. Vorige week heeft ze een zelfmoordpoging gedaan. Alle miserie werd haar ineens te veel. Men heeft haar naar spoed gebracht om haar maag leeg te pompen. De overdosis medicatie en alcohol die ze tot zich had genomen moest er weer uit.

Samira vertelt over haar psychiatrisch verleden: ze heeft borderline en anorexia. Werken lukt niet meer en bij haar laatste poging tot werken is ze verschillende keren onwettig afwezig geweest, dus werd ze ontslagen. Nu heeft ze geen recht op een werkloosheidsuitkering. Geen dak boven het hoofd, geen inkomen, geen familie waar ze terecht kan, enkel de mensen van de wijk,… Die bekijken haar scheef en verwijten haar bovendien een 'hoer' te zijn omdat ze openlijk met Yuri rondloopt en stiekem ook al bij hem is blijven slapen om onderdak te hebben. Yuri kan haar nu geen onderdak meer bieden. Zijn moeder is te weten is gekomen dat Samira stiekem bleef slapen en dreigde hem dan weer op straat te gooien, moest dat nog eens gebeuren.

Samira vertelt me dat ze al bij het OCMW is langs geweest om een oplossing te vinden. Van het OCMW moet ze zich eerst laten inschrijven bij de sociale woningmaatschappij en dan pas wordt een dossier op het OCMW aangemaakt. Maar ze heeft geen identiteitskaart meer en dus lukt het zich inschrijven bij de woning-maatschappij niet. De verloren identiteitskaart is ze al gaan aangeven bij de politie en ze heeft een nieuwe aangevraagd. Toen ze haar nieuwe identiteitskaart wilde afhalen op het gemeentehuis, kreeg ze te horen dat ze het vervangend document van de politie niet bij zich had. Kwaad en gefrustreerd, is ze toen gewoon weer naar huis gegaan. En dus heeft ze nog steeds geen identiteitskaart.
Ik stel haar gerust dat we alles wel in orde krijgen. Ik nodig haar uit om de volgende dag samen het papierwerk af te handelen. We sluiten het gesprek af en hopen op een nieuwe start.

De volgende weken spreken we meer dan eens af om samen te zoeken naar oplossingen. Wat er verder nog gebeurde:
Het lukt niet om in te schrijven bij een woningmaatschappij, ondanks de nieuwe identiteitskaart omdat haar getuigschrift van school ontbreekt. Dit getuigschrift laat op zich wachten.
Ze gaat terug naar het OCMW voor de aanvraag van haar leefloon. Dit wordt afgekeurd omdat ze geen inschrijvingsbewijs heeft van de woningmaatschappij.
Samira wordt buitengezet door haar vroegere buren en slaapt overal en nergens. Dan maar naar een jeugdherberg. Ze wil terug opgenomen worden in een psychiatrisch ziekenhuis. Ze raakt blut en heeft ook geen gsm meer. Onbereikbaar dus en waar woont ze nu? Ik hoor een tijdje niets meer van haar.

Een week later zie ik haar weer. Ze heeft geen verdere stappen kunnen ondernemen. Ze is op en heeft nergens nog energie voor. Samira heeft nog steeds geen kleren, spullen of onderdak. Ze wil niet meer naar het OCMW omdat die haar toch weer niet gaan helpen. Ze heeft de moed opgegeven, dus neem ik het even van haar over. Ik bel naar de daklozenopvang en het vluchthuis voor vrouwen. Er zijn geen bedden beschikbaar en een doorverwijzing moet via het OCMW gebeuren. Ze wil nog steeds niet naar het OCMW.

Samen met haar bel ik enkele psychiatrische ziekenhuizen af. Zij bieden geen hulp aangezien zij dakloos is en ze daarom niet bij hen terecht kan. Samira leeft vooral in de auto van haar vriend. Een tijdje later mag Sarah dan toch weer slapen bij de buren. Het weinige comfort is ineens een enorme verrijking. Langzaam laadt ze op. Er is weer hoop.

Het is eind september en ik wandel de wijk binnen. Ik begroet iedereen en word uitgenodigd op het bankje bij de meisjes. Leuke luchtige babbels over jongens, school, muziek…

Dit gesprek stopt wanneer het 'nieuwe' koppel van de wijk zich bij ons aansluit. Yuri, die ik al 3 jaar ken, begint over zijn brom-
mer en de vraag hoe het verder moet met zijn verzekering als hij zijn beschadigde brommer wil verkopen.
Ik vraag aan Samira, die ik nog maar enkele maanden ken, hoe het met haar is. Ze vertelde
me enkele weken geleden dat ze meer en meer ruzie had met haar moeder, waar ze
mee samen woont.

"Heel slecht" zegt ze. "Mijn ma heeft me achtergelaten. Zij is ge-
woon, samen met mijn zus, verhuisd. Zonder dat ik er iets van
wist. Ze heeft de huur opgezegd en haar sleutel al afgegeven aan
de huisvestingsmaatschappij."
Ik slik even.
"Mama wil zelfs niet dat ik weet waar ze nu woont, ze
wil geen contact meer. Als ik toch sms, krijg ik een
sms vol scheldwoorden terug". Samira zit er hele-
maal door. Gelukkig kan ze bij de buurvrouw terecht
voor een bed en heeft ze ook Yuri, haar vriend nog.
Ook hij begrijpt het niet en weet niet wat er moet ge-
beuren.

Ik wil met haar de mogelijkheden overloop en begin
aan de mogelijke stappen die ze wou kunnen onder-
nemen. Maar ik ben te snel en weet blijkbaar nog niet
eens de helft van haar verhaal. Samira onderbreekt
me en gaat verder met haar verhaal. Vorige week heeft ze
een zelfmoordpoging gedaan. Alle miserie werd haar ineens
te veel. Men heeft haar naar spoed gebracht om haar maag
leeg te pompen. De overdosis medicatie en alcohol die ze tot zich
had genomen moest er weer uit.

Samira vertelt over haar psychiatrisch verleden: ze heeft borderline en anor-
exia. Werken lukt niet meer en bij haar laatste poging tot werken is ze verschillende
keren onwettig afwezig geweest, dus werd ze ontslagen. Nu heeft ze geen recht op een werk-
loosheidsuitkering. Geen dak boven het hoofd, geen inkomen, geen familie waar ze terecht kan, enkel de
mensen van de wijk,… Die bekijken haar scheef en verwijten haar bovendien een 'hoer' te zijn omdat ze openlijk met Yuri rondloopt
en stiekem ook al bij hem is blijven slapen om onderdak te hebben. Yuri kan haar nu geen onderdak meer bieden. Zijn moeder is te weten
is gekomen dat Samira stiekem bleef slapen en dreigde hem dan weer op straat te gooien, moest dat nog eens gebeuren.

Samira vertelt me dat ze al bij het OCMW is langs geweest om een oplossing te vinden. Van het OCMW moet ze zich eerst laten inschrij-
ven bij de sociale woningmaatschappij en dan pas wordt een dossier op het OCMW aangemaakt. Maar ze heeft geen identiteitskaart
meer en dus lukt het zich inschrijven bij de woning-maatschappij niet. De verloren identiteitskaart is ze al gaan aangeven bij de politie en
ze heeft een nieuwe aangevraagd. Toen ze haar nieuwe identiteitskaart wilde afhalen op het gemeentehuis, kreeg ze te horen dat ze het
vervangend document van de politie niet bij zich had. Kwaad en gefrustreerd, is ze toen gewoon weer naar huis gegaan. En dus heeft ze
nog steeds geen identiteitskaart.
Ik stel haar gerust dat we alles wel in orde krijgen. Ik nodig haar uit om de volgende dag samen het papierwerk af te handelen. We sluiten
het gesprek af en hopen op een nieuwe start.

VERBITTERDE NORSE BOZE BAZIGE HUISBAAS

Ik sta met Benny te wachten voor het appartementsgebouw. Benny wilde graag dat ik mee zou gaan ter ondersteuning. Ik sprak af dat hij wel het woord zou voeren. Dat is geen probleem want hij is best mondig. We zijn iets te vroeg en wachten samen in de auto. Een man komt aangewandeld, waarschijnlijk de huisbaas. Ik zie hem kijken, hij heeft ons al in het oog. Ik hoor hem precies denken: “Het zal toch niet voor die bruine kerel met dat petje zijn?”

We stappen uit. Benny stelt zich voor als geïnteresseerde huurder en geeft de huisbaas een hand. Van een warm ontvangst is er geen sprake, integendeel. De huisbaas wil weten hoe oud Benny is en wat voor werk hij doet. Benny vertelt dat hij momenteel werkzoekende is. De huisbaas gaat er onmiddellijk op in: “En gij wilt alleen gaan wonen? Hoe gaat gij dat betalen? Ik begrijp niet dat jonge kerels van uw leeftijd geen werk vinden. Er is werk genoeg, ge moet alleen willen werken.”

Benny vertelt over zijn vorige job en dat hij momenteel een leefloon van het OCMW krijgt. De deur wordt al figuurlijk dichtgetrokken en we zijn nog niet eens aan het appartement. De huisbaas is duidelijk: hij werkt niet meer samen met mensen die een leefloon van het OCMW krijgen. Benny blijft vriendelijk en legt uit dat hij in dit geval wel zeker is dat hij zijn huur krijgt, want het OCMW regelt zijn betalingen. De huisbaas laat duidelijk merken dat hij zijn tijd aan het verdoen is en antwoordt nors: “Ik heb al genoeg negatieve ervaringen met samenwerkingen met het OCMW.”

Ik zie de moed in Benny’s schoenen zinken, maar hij blijft volhouden en vraagt beleefd of hij toch op zijn minst het appartement eens mag bekijken. De deur zwaait open en ik zie hem stralen. Ik zie hoe hij zich al inbeeldt dat hij hier binnenkort zal wonen. Het kruisverhoor van de huisbaas gaat echter verder. Dat hij eigenlijk nog wel heel jong is om alleen te gaan wonen. En of dat allemaal wel gaat lukken want daar komt toch heel wat bij kijken. Benny vertelt dat hij enkele jaren geleden begeleid zelfstandig woonde en dus wel wat geleerd heeft, het valt niet in goede aarde. Ik zie de man denken: “ahja, ’t is er weer zo ene die in de bijzondere jeugdzorg heeft gezeten en waar niks mee aan te vangen is en die alleen maar voor problemen zorgt.” Ons geduld raakt stilletjes op. Benny lijkt kalm en laat niets merken, toch zie ik dat hij zich ook een beetje aan het opjagen is. Een woede-uitbarsting dreigt. Alsof de huisbaas nog niet genoegd gezegd heeft, doet er nog een schepje bovenop: “Waarom brengt ge trouwens een straathoekwerkster mee? Dat wil toch zeggen dat ge problemen hebt.”

Ik vind dat het zo wel welletjes is geweest en antwoord ‘Zijne Norsheid’ dat mensen niet zelf kiezen in welke situatie ze soms belanden en dat deze jongeman het ook heel graag anders had gezien. Ik kijk naar Benny en hij naar mij. Zijn blik zegt genoeg. Wegwezen! Nu! Naar een beleefd ‘handje schudden’ en een ‘dank u wel’ kan de man fluiten. Wat later reageert Benny zich af. Hij maakt me ook duidelijk dat dit de harde realiteit is.
“Nu hebt ge het eens met uw eigen ogen gezien en met uw eigen oren gehoord hoe het er aan toe gaat.”
Ik probeer hem te sussen met de gedachte dat hij bij zo’n norse, verbitterende man niet eens iets zou willen huren en dat hij wel snel iets anders gaat vinden. Maar tegelijkertijd sta ik ook perplex van de vooroordelen van sommige mensen.

RUST ZACHT

Het is een klein, stom knopje.
Een aanvinkhokje dat me van mijn sokken blaast. Ik zit voor de computer en staar naar het scherm. Twee-enhalve maand na je dood.
Het is een dagje voor administratie, ik wou snel nog even wat verslagen doorgeven en ik stootte op 'Gast is overleden'. Een zinnetje dat ik moet aanklikken. Een stompzinnige handeling die alles ineens zo officieel maakt. Alsof ik moet bevestigen dat het verhaal vroegtijdig afgelopen is.
Je was niet zomaar een gast. Zoals veel van mijn gasten ook gewoon mensen zijn die ik graag kan hebben. Het aanklikken is confronterend en serveert een ongemakkelijke werkelijkheid op mijn bord. Het is een knopje dat ik niet wil gebruiken. Nooit wil gebruiken.

Je was een levenslustige, zotte, zorgende twintiger met een dochtertje van een jaar. Het lijkt gisteren dat je met je prachtige dochter hier aan tafel zat.
"Ze kan niet stilzitten," zei je. Nu zit ik hier stil en denk ik aan dat meisje dat zonder vader zit. Het enigste wat me rest is dat hokje. Je graf bezoeken kan ik niet. Dat is in een ver land en het hokje verdwijnt, nadat ik het klik.

Er staat een foto op mijn werk-GSM in een verschrikkelijk klein formaat. Die keer dat we op de kerstmarkt aan het lachen waren met al die gekke mutsen die we pasten. Op de foto kan ik je gezicht niet goed zien, maar je lach, die blijft me bij. Je vlotte knuffels die je gaf en de kussen die iedereen kreeg. Sommige weken zat je in het JAC haast dagelijks in de zetel. Je hebt hier meer medewerkers gekend dan ik. Een 'ancien', die reclame voor ons maakte en rondleidingen kon geven. "Dit."
"Is de deur." Je wees naar het houten exemplaar in de gang.
"Die staat altijd open."

Je stond er, schoof jezelf keer op keer opzij. Ook al had je veel meegemaakt in je leven.
Je dood is nog steeds zo onwezenlijk. Alles is verleden tijd, maar ik wil het nog niet toegeven. Je grapjes over donuts, superman -had die zijn rode onderbroek niet boven zijn pak aan?- Spongebob en My Little Pony, ... alle uren die we samen doorbrachten, dat we lachten en praatten. Ik ben bang dat het verdwijnt, samen met dat verschrikkelijke aanvinkhokje.

Rouwen in het openbaar of dat rouwberichtje op je facebook, het heeft wat obsceen. Of het net tè professioneel was en ook net tè onprofessioneel. Zoals wanneer je wat lekkers meebracht voor mij of de collega's. Een gevoel van professioneel "het hoeft niet, echt niet.", maar ik waardeerde het wel, als vriendschap.

Rust zacht N.
Ik ga je missen,
op een geheel onprofessionele wijze.

RUST
ZACHT
OFFICIEEL · BEVESTIGEN · AANKLIKKEN · LEVENSLUSTIGE · TWINTIGER · DOCHTERTJE · GRAF · FOTO · VERLMEEGEMAAKT · ROUWEN · VRIENDSCHAP · PROFES
SIONEEL · IK GA JE MISSEN · ONPROFESSIONEEL · KLIK
· STOMKNOPJE · AANVINKHOKJE · COMPUTER · DOOD · GAST · OVERLEDEN ·

TOEKOMST

Dichtbij

is de toekomst

1 grote

zwarte

waas

om tegen op

te zien

helaas dichtbij

Bang voor wat komt

hoe alles gaat lopen

zo moeilijk

Een toekomst op te bouwen met een verleden

dat volgen blijft starend in de toekomst

kapot en vol angst, voor de toekomst het aller

bangst

een raadsel

EEN UITGESTELDE TOEKOMST

Na een lange wandeling door de wijk vind ik een groepje jongens achter het wijkcentrum. Enkelen van hen gingen frieten halen voor de rest van de groep. Ik geraak in gesprek met Yacoub, een Algerijnse jongen van 17 jaar.

Het gesprek wordt al vrij snel serieus. Hij zegt dat hij te lui is om iets te doen in zijn leven. Het enige waaraan hij elke dag denkt is waar hij zijn wiet gaat halen. Ik vraag hem of dit dan betekent dat hij niet zonder kan.
“Inderdaad”, zegt hij, “ik kan niet zonder”.

De groep pikt hier op in dat mensen zelfs psychoses kunnen krijgen van wiet. Terwijl het gesprek gaat over de negatieve gevolgen van cannabis, rollen ze op hun gemak een joint.
“Waarom roken jullie dan?”
Ze halen hun schouders op.
“Verveling, denk ik.” merkt er eentje op. “Puur uit verveling.”
De anderen vallen de gast die het zei bij.

Yacoub begint opeens over zijn toekomstplannen. Hij wilt in de zomer misschien vakantiewerk gaan doen, binnen een jaar afstuderen en werk vinden als lasser. Dan begint hij over zijn instellingsverleden. Hij heeft wat fouten gemaakt en zijn zaak komt binnenkort nog voor de rechter. Waarschijnlijk wordt hij al als een meerderjarige veroordeeld en zal hij vijf jaar in de gevangenis moeten zitten.
Het schrille contrast met wat hij twee eerder minuten vertelde, verbaast me. Vooral omdat hij zo overtuigend overkwam. Het was zo concreet allemaal en hij leek zelf zo overtuigd van zijn toekomstplannen. Die gaat hij in de komende jaren waarschijnlijk niet kunnen waarmaken, bedenk ik me. De sfeer is wat omgeslagen.

“Komt goed, komt goed,” lacht Yacoub zelfzeker. “Blijven hopen, hee.”
De jongens rondom hem steunen hem en proberen hem op te beuren.
Ik zie een lach op zijn gezicht, maar zijn ogen zeggen me iets anders.

VERVELING DENK IK
IK KAN NIET ZONDER WIE
HAHAHA!!!
"KOMT GOED
KOMT GOED
INSTELLING FOUTEN
TOEKOMSTPLANNEN

DE PUZZEL VAN HET LEVEN IN ARMOEDE

Het leven bestaat uit vele puzzelstukjes, een puzzel die nooit compleet lijkt te wezen. Zo, je denkt een oplossing voor een probleem te hebben gevonden en wat blijkt? Valt die door een ontbrekend stukje net niet te lezen.

Wil je leren iets van je leven te maken,
overal kom je wel een puzzelstukje tegen dat niet past.

Artikel 60, de welzijnstrajecten,
heb je meer raad nodig van een ervaringsdeskundige in armoede?

Ook als een baan zijn intrede doet,
doet een gesprek met de loopbaanbegeleider rond armoede goed.

Puzzelen, puzzelen tot de puzzel compleet is en blijf zoeken,
sluit geen enkele hindernis uit.

Het leven blijft een eindeloze zoektocht naar de ontbrekende stukjes.
Schuldbemiddeling, scheiding, dakloos, financiële problemen,
geen eten, geen werk, en andere.

Armoede is en blijft gemeen, daar kan je soms niet omheen.

Vele malen ontgoocheld, kwaad omdat je het juiste stukje niet vond.
Denk dan: ik ben niet alleen, er zijn altijd mensen om je heen die je willen helpen, luisteren, samen naar het juiste puzzelstukje zoeken.

Elke dag opnieuw als dat nodig is.

PUZZELEN, PUZZELEN ZOU DE PUZZEL COMPLEET IS EN BLIJF ZOEKEN.
SLUIT GEEN ENKELE MOGELIJKHEID UIT.

HET LEVEN BLIJFT EEN EINDELOZE ZOEKTOCHT NAAR DE ONTBREKENDE STUKJES.
SCHEIDSMIDDELING, SCHEIDING, DRUGS, FINANCIELE PROBLEMEN,
GEEN EFEN, GEEN WERK, EN MEERE

ARMOEDE IS EN BLIJFT GEMEEN, DAAR VAN JE SOMS NIET OMHEEN

VELE MALEN ONTDOOCHELD, KWAAD OMDAT JE HET JUISTE STUKJE NIET VOND.
DEAR VAN: IK BEN NIET ALLEEN, EN ZIJN ALTIJD MENSEN OM JE HEEN DIE JE WILLEN HELPEN. LUISTERIA.
SAMEN MAAR HET JUISTE PUZZELSTUKJE ZOEKEN.

ELKE DAG OPNIEUW ALS DAT NODIG IS.

HET LEVEN BESTAAT UIT VELE PUZZELSTUKJES, EEN PUZZEL DIE NOOIT COMPLEET LIJKT TE WEZEN ZO, JE DENKT EEN OPLOSSING VOOR EEN PROBLEEM TE HEBBEN GEVONDEN EN WAT BLIJKT DAT JE DOOR EEN ONTBREKEND STUKJE HET NIET TE ZIEN WEET. JE DIN WILT LEREN JEES VAN JE LEVEN TE MAKEN, MAAR -KEL 60.

DESKUNDIGE IN ARMOEDE?

ARMOEDE GOED AES. JE WILEN HAAR NODIG VAN EEN ERVARINGS-

LOOPBAANBEGELEIDER NOAG

GESPREK MET DE

JA WILLEMSTRACHTA, OK ALS EEN

BAAN ZIJN INTREDE DOET DOET EEN

DENNIS

“Ik zie het echt niet meer zitten.”
Zonder iets te zeggen kijk ik op, mijn gedachten struikelen over elkaar, belanden op een hoopje onuitgesproken woorden. Ik wil vragen of het zo diep zit. Voor ik wat kan vragen, zegt hij stellig; “Erg genoeg om een einde aan te maken.”
Hij schreeuwt het bijna. Of komt het nu zo hard aan dat het lijkt op schreeuwen? Ik kijk naar de verbeten uitdrukking op zijn gezicht. Alsof hij met de rug tegen de muur staat en geen kant op kan. Het gesprek is in een doodlopende straat beland, letterlijk. “Hoe komen we hieruit?” Vraag ik me af.

Dennis was een kerel van 25 jaar met een baan, een auto en 2 liefhebbende ouders. We kenden elkaar al lang. De contacten waren in het begin heel gemoedelijk, we lachten, we dolden, maar even vaak werden ook serieuze thema’s besproken. Zeker de laatste tijd. Een tijd geleden ving ik hem op toen hij slecht nieuws kreeg. Zijn vader was plotsklaps ernstig ziek geworden en in mum van tijd gestorven. Weggerukt, alsof het niets was.

Dennis kreeg ineens een grote verantwoordelijkheid in zijn schoot geworpen. De oudste man in huis draagt volgens de traditie alle verantwoordelijkheid. Ik probeerde het me voor te stellen wat er op je afkomt als een van je ouders sterft. Een wirwar van papierwerk, administratie, rekeningen, verzekeringen, afbetalingen, ... en dat midden in het rouwproces van zijn vader. De druk om het goed te doen was immens. Hij mocht niet falen als man des huizes. Er was geen keuze. Zijn verdriet schoof hij aan kant. Of dat probeerde hij. Wat kan een man allemaal verdringen? In zijn eentje? We zagen elkaar regelmatig in die tijd en het kostte Dennis enorm veel moeite om niet onder die druk te bezwijken en het verdriet toe te laten. We praatten veel, soms over confronterende, soms over ontroerende dingen. De gesprekken deden hem zichtbaar deugd. In de dagen en weken die daarop volgden hadden we intense gesprekken over verlies en rouw.

Deze week heeft het noodlot weer toegeslagen. We zitten tegenover elkaar aan een tafeltje. Zijn moeder is ook ziek. De druk op Dennis is nog groter, nog meer in staan voor de familie, nog meer regelen.
“Hoe krijg ik dat nu allemaal gedaan?”
“Het ziekenhuis... En mijn werk? ... En mijn vader...” Even hapt hij naar adem. Dat laatste is een woord teveel voor hem. De normen waaraan hij vindt dat hij moet voldoen, maken het hem moeilijk. In al die hevigheid net gleed er een resem uitdrukkingen over zijn gezicht. In één zin zag ik het onverwerkte rouwproces rond zijn vader opnieuw oplaaien.

Er is maar één oplossing, vond hij, om hieraan te ontsnappen. Een doodlopend straatje.

“En je moeder?”
Hij haalt zijn schouders op. Daar heeft hij niet meteen een antwoord op.
De stress die hij zichzelf oplegt. Dennis wil uit het leven stappen. Het leven is te zwaar. De zorgen. Het voor anderen zorgen. Het trekt hem in een neerwaartse spiraal. De druk neemt toe en hoe meer hij zich zorgen maakt, hij meer klem zit.

Ik heb niet 1, 2, 3 een oplossing. We praten, spreken weer een datum af. Komen samen en praten opnieuw. Dennis spreekt er aanvankelijk niet meer over, maar ik merk wel dat er iets veranderd is. Hij is stiller geworden. Hij speelt nog met die gedachte want de gedachte uitspreken was niet genoeg. In de volgende gesprekken vraag ik naar leuke dingen, hoe klein ook, al zijn die moeilijk te vinden.

“Wat zou je tegen houden om zelfmoord te plegen.” Vraag ik een keer langs de neus weg. Hij is verrast door deze directe aanpak.
“De genezing van mijn moeder.” Het rolt eruit zonder verpinken. Hij kijkt me recht in de ogen. Een lang en zwaar gesprek volgt.
“Maar wat heeft ze precies?”
“Ze gaat dood,” zegt hij verontwaardigd. “Iets aan de ...” En het wordt vaag en ingewikkeld en emotioneel en teveel. Als hij wat gekalmeerd is, besluiten we het volgende:
de moeder wordt bij het gesprek betrokken, als ook de huisdokter. We willen gemoedsrust en antwoorden. Er wordt een netwerk opgezet waar Dennis terecht kan. Ankerpunten voor twijfel en vragen. De dokter legt geduldig uit hoe het zit met de kans op genezing. En net daar ligt de sleutel van alles. De moeder van Dennis heeft een leverdonor nodig. Blijkt dat Dennis de ideale leverdonor voor zijn moeder is. Dat met een transplantatie van een stukje lever de moeder gered is.

Zes maanden verder. Dennis valt binnen.
“Dennis.” Groet ik. Ik weet dat zowel zijn moeder als hij weer gezond zijn; dat de operaties vlekkeloos waren en ze het beiden goed stellen.

Hij slaat zijn arm rondom me, alsof ik zijn broertje ben.
”Gij zijt een goed mens.” Zegt hij vervuld van gevoel en trots.
Ik wil dankjewel zeggen, maar hoe zeg je nu dankjewel na een dankjewel?
Ik was er gewoon.

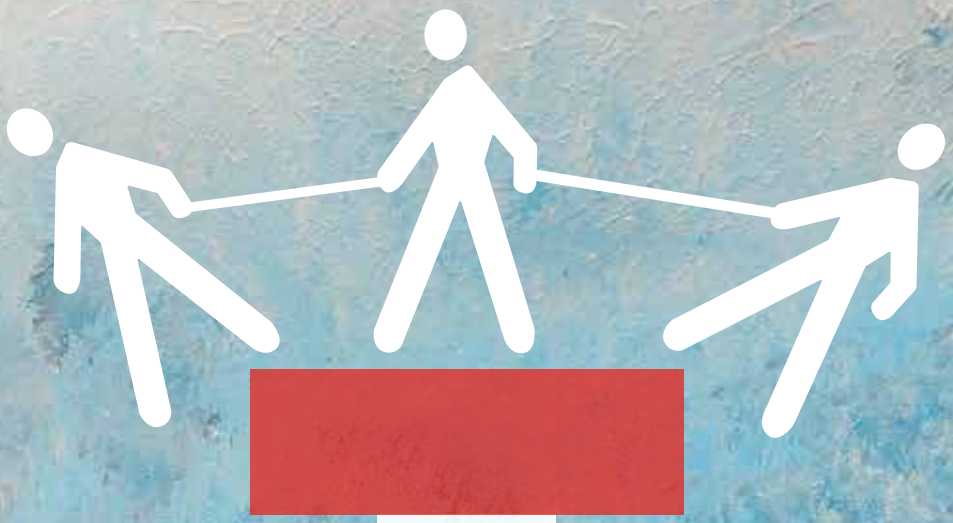

Het verhaal van Dennis

"Ik zie het echt niet meer zitten."
Zonder iets te zeggen kijk ik op, mijn gedachten struikelen over elkaar, belanden op een hoopje onuitgesproken woorden. Ik wil vragen of het zo diep zit. Voor ik wat kan vragen, zegt hij stellig: "Erg genoeg om een einde aan te maken."
Hij schreeuwt het bijna. Of komt het nu zo hard aan dat het lijkt op schreeuwen? Ik kijk naar de verbeten uitdrukking op zijn gezicht. Alsof hij met de rug tegen de muur staat en geen kant op kan. Het gesprek is in een doodlopende straat beland, letterlijk.
"Hoe komen we hieruit?" Vraag ik me af.
Dennis was een kerel van 25 jaar met een baan, een auto en 2 liefhebbende ouders. We kenden elkaar al lang. De contacten waren in het begin heel gemoedelijk, we lachten, we golden, maar even vaak werden ook serieuze thema's besproken. Zeker de laatste tijd. Een tijd geleden ving ik hem op toen hij slecht nieuws kreeg. Zijn vader was plotsklaps ernstig ziek geworden en in mum van tijd gestorven. Weggerukt, alsof het niets was.
Dennis kreeg ineens een grote verantwoordelijkheid in zijn schoot geworpen. De oudste man in huis draagt volgens de traditie alle verantwoordelijkheid. Ik probeerde het me voor te stellen wat er op je afkomt als een van je ouders sterft. Een wirwar van papierwerk, administratie, rekeningen, verzekeringen, afbetalingen, ... en dat midden in het rouwproces van zijn vader. De druk om het goed te doen was immens. Hij mocht niet falen als man des huizes. Er was geen keuze. Zijn verdriet schoof hij aan kant. Of dat probeerde hij. Wat kan een man allemaal verdringen? In zijn eentje? We zagen elkaar regelmatig in die tijd en het kostte Dennis enorm veel moeite om niet onder die druk te bezwijken en het verdriet toe te laten. We praatten veel, soms over confronterende, soms over ontroerende dingen. De gesprekken deden hem zichtbaar deugd. In de dagen en weken die daarop volgden hadden we intense gesprekken over verlies en rouw.
Deze week heeft het noodlot weer toegeslagen.
We zitten tegenover elkaar aan een tafeltje. Zijn moeder is ook ziek. De druk op Dennis is nog groter, nog meer in staan voor de familie, nog meer regelen.
"Hoe krijg ik dat nu allemaal gedaan?"
"Het ziekenhuis... En mijn werk? ... En mijn vader..." Even hapt hij naar adem. Dat laatste is een woord teveel voor hem. De normen waaraan hij vindt dat hij moet voldoen, maken het hem moeilijk. In al die hevigheid net gleed er een resum uitdrukkingen over zijn gezicht. In één zin zag ik het onverwerkte rouwproces rond zijn vader opnieuw oplaaien. Er is maar één oplossing, vond hij, om hieraan te ontsnappen. Een doodlopend straatje.
"En je moeder?"
Hij haalt zijn schouders op. Daar heeft hij niet meteen een antwoord op.
De stress die hij zichzelf oplegt. Dennis wil uit het leven stappen. Het leven is te zwaar. De zorgen. Het voor anderen zorgen. Het trekt hem in een neerwaartse spiraal. De druk neemt toe en hoe meer hij zich zorgen maakt, hij klemmer hij zit.
Ik heb niet 1, 2, 3 een oplossing. We praten, spreken weer een datum af. Komen samen en praten opnieuw. Dennis spreekt er aanvankelijk niet meer over, maar ik merk wel dat er iets veranderd is. Hij is stiller geworden. Hij speelt nog met die gedachte want de gedachte uitspreken was niet genoeg. In de volgende gesprekken vraag ik naar leuke dingen, hoe klein ook, al zijn die moeilijk te vinden.
"Wat zou je tegen houden om zelfmoord te plegen." Vraag ik eén keer langs de neus weg. Hij is verrast door deze directe aanpak.
"De genezing van mijn moeder." Het rolt eruit zonder verpinken. Hij kijkt me recht in de ogen. Een lang en zwaar gesprek volgt.
"Maar wat heeft ze precies?"
"Ze gaat dood," zegt hij verontwaardigd. "Iets aan de ..." En het wordt vaag en ingewikkeld en emotioneel en teveel. Als hij wat gekalmeerd is, besluiten we het volgende:
de moeder wordt bij het gesprek betrokken, als ook de huisdokter. We willen gemoedsrust en antwoorden. Er wordt een netwerk opgezet waar Dennis terecht kan. Ankerpunten voor twijfel en vragen. De dokter legt geduldig uit hoe het zit met de kans op genezing. En net daar ligt de sleutel van alles. De moeder van Dennis heeft een leverdonor nodig. Blijkt dat Dennis de ideale leverdonor voor zijn moeder is. Dat met een transplantatie van een stukje lever de moeder gered is.
Zes maanden verder. Dennis valt binnen.
"Dennis." Groet ik. Ik weet dat zowel zijn moeder als hij weer gezond zijn; dat de operaties vlekkeloos waren en ze het beiden goed stellen.
Hij slaat zijn arm rondom me, alsof ik zijn broertje ben.
"Gij zijt een goed mens." Zegt hij vervuld van gevoel en trots.
Ik wil dankjewel zeggen, maar hoe zeg je nu dankjewel na een dankjewel?
Ik was er gewoon.

Mensen zien wat ze willen zien.
Ze horen wat ze willen horen.

Ze kijken niet verder dan hunzelf.
Ze zien het niet.

De sfeer is weg,
De weg is hard.

Geen werk, geen geld.
Wat nu?

Struggelen is de boodschap.
We moeten het ergens halen, right G?

NAWOORD (Jee Kast)

Ik ben een straatschoffie, denk ik vaak. . Jij hebt alles. Hoewel dat alles erg relatief is, heeft ze gelijk. Een luxe-zwerver, dat ben ik. Ook al moet ik sparen voor een computer, om op vakantie te gaan of voor een auto. Ook al snoer ik soms de broekriem aan, klagen mag ik niet.
Ik schuim straten af, draag afgedragen broeken, hemden met gaten in en loop de zolen uit mijn schoenen. Maar ik kan weg, denk ik vaak. Ik kan nog altijd ergens degelijk werk zoeken. Zelfstandig kansen creëren.
Hoe erg mijn leven bijtijds is, het is vakantie in vergelijking met wat er nog allemaal gebeurt in de stad. Ik ben omgeven door mensen die me graag zien, ik heb deuren om aan te kloppen als het moeilijk gaat, ik heb handen die me dragen, schouders die me steunen en het meest van al werk dat ik ongelooflijk graag doe.

Toch mist er soms wat.
Als kinderen droomden we van een betere wereld. We droomden van vrede. Misschien is het omdat ik meer weet, dat het gedoe in de wereld er allemaal slechter lijkt voor te staan, dan het ooit geweest is. Maar er is hoop en kracht. Dat las ik tussen de regels.

Op geen enkele manier kan ik tippen aan de menselijke verhalen die de straathoekwerkers voorschotelen. Het levensinzicht, de intensiteit, de fijngevoeligheid om steeds er voor iemand te zijn. De levenskracht, het groen in een betonnen wereld. Het hart dat echoot door de straten, dat is hun hart.
Ik heb gelezen, herlezen en weer opzijgelegd. Aan sommige teksten gesleuteld, en beoordeeld -niet op inhoud; op tekstniveau-. Ik heb herlezen, herschreven en gejankt.

Het schrijnende dat we te vaak vergeten. Waar we te snel overkijken, te snel van weg zappen. Of doen we dat weg zappen niet meer? We zijn de beelden zo gewoon dat ze ons onverschillig laten. De beelden die de straathoekwerkers voorschotelen, vind ik ook terug in mijn geliefde stad Brussel. Ik heb de ogen niet in mijn zak zitten. De ontmoetingen die ik heb zijn anders.
Ik heb geen handvaten, wel kan ik een oor bieden of mensen een goedendag wensen. Ik zet babystapjes op hun wereld, terwijl de straathoekwerkers Armstrong zijn, duizenden verhalen hebben, afveren op een maanlandschap en terechtkomen. Kleine stappen die de mensheid verrijken. Niet altijd kunnen ze helpen, maar er zijn, open staan, een klankbord zijn en een richting geven, opdat anderen een uitweg kunnen vinden.

Twee euro. Om de hoeveel dagen geef ik wat weg? Of gaat het niet om geld?
De gedachte ‘we kunnen ze niet allemaal helpen’ is geen leuze, maar ik denk het te vaak. En ik verwijt mezelf dat. Toch heb ik geen handenvol kleingeld op zak, als ik naar buitenga. Maar als iedereen af en toe een klein beetje, ...

Niet allemaal hebben ze een drugsprobleem, een gedragsstoornis of een geldgebrek. Iedereen in de marge is anders. Te vaak horen we verhalen hoe het fout gaat. Iemand kan gewoon de juiste papieren missen, en de kanalen om die te bemachtigen. Mensen kunnen vooruit geholpen worden. Deze bundeling bevat gelukkig ook mooie momenten, menselijkheid, en af en toe een happy end.

Ooit wou ik een zwerver een broodje aanbieden. Hij bekeek me scheef en vroeg wat ik deed. Ik studeer, antwoordde ik.
Hij keek weer in de vuilnisbak waarin hij graaide en zei dat ik maar moest ophoepelen.
Ik begreep het niet. Verbijsterd bleef ik staan. Hij keek op. De ben-je-hier-nog? zou menig ander weggejaagd hebben. De vuile blik tegenover mijn verwondering en openheid. Kan ik je echt niets aanbieden? Probeerde ik nog een keer. Bezorgd.
Hij zuchtte. We stonden voor een broodjesketen en die was vast nog open. Ik keek snel op mijn GSM. Het was nog een kwartier eer ze sloten. De man met wilde baard een bril en een sporttas keek nog eens in de vuilnisbak. Koppig bleef ik staan. Wat lullig stond ik er met vijf euro kleingeld in mijn hand.

“Jongen,” zei hij zonder opkijken.
“Ik heb een gokprobleem. Ik heb een goedbetaalde baan en een slecht georganiseerd leven. Waarom neem ik geen broodje van je aan, denk je?”
Zijn stem brak halverwege die zin. Een gestalte die een mens werd in een materialistische wereld. Langzaam richtte hij zich tot mij.
“Na de tweede week van de maand is alles vergokt. Het geld voor deze maand is op. En ik heb het aan mezelf. Waarom zou ik geld uitgeven aan eten als ik weet dat ik het op straat kan vinden? Waarom zou jij dat doen? Er is niets wat je me kan aanbieden. Je kan je vijf euro veel beter zelf gebruiken.”
De ‘maar’ bleef halverwege mijn keel hangen. Ik schaamde me, maar wist niet echt voor wat. De oprechtheid had me gevloerd. Met een zucht nam hij de sporttas op. Ergens tussen zijn lippen hing een ‘toch bedankt’ toen hij de winkelstraat afliep.
Ik bleef verbijsterd staan tot de broodjesbar de deur sloot.

Nog steeds heb ik vijf euro teveel.
De mensen die ik ontmoet hebben verhalen, of zijn een onderwerp in een verhaal. Ze weten niet beter, kennen de mogelijkheden niet om het heft in handen te nemen. Om zicht te krijgen wie er door de mazen van ons welvaartssysteem glippen, zijn er de “professionele vrienden”. Ze zullen waarschijnlijk zuchten als ze de krant openslaan. Hoe de relschoppers de krant halen en de mooie dingen in de marge verdwijnen. Het gaat niet altijd om geld. Een oor, een schouderklopje, een kop koffie of een gesprek is genoeg. Steentjes die het tot een betere maatschappij schoppen. Steentjes die bijdragen en nodig zijn.

Als iedereen een klein beetje... en vandaag is het mijn beurt.
Of was het de jouwe?

Volgende leerlingen van kunst en vormgeving werkten mee aan de realisatie van dit project:

Berben Joyce - Fancello Indra - Philipsen Mila - Riley Britney - Ruzik Alex - Vennema Deborah - Baens Ibe - Calvo Anissa - Gilissen Lukas - Gybels Rense - Hoste Ilana - Hurkmans Anke - Iven Yoni - Jacobs Lieze-Lotte - Jans Roel - Moonen Sharon - Ruysen Cato - Servais Yordi - Severens Wouter - Silviera Bianchi Ana Bàrbara - Sogari Carla Maria Esther - Thys Merel - Vangeneugden Indra - Weidner Robin - Bomans Bente - Cvijetic Dragana - El Faqraoui Hajar - Fudala Coco - Hermans Helena - Kerpetzidis Amber - Schoups Maxim - Sleurs Lotte - Williams Rhys - Kavse Des - Oikonomou Frantzeska - Augustyniak Carolina - Bayram Selina - Boutsen Sterre - Chakib Yasmine - Pellin Luana - Reina Davide - Roelandt Britt - Segers Rachel - Zuidam Judith

STRAATHOEKWERK.be
Vlaanderen

CAW
versterkt welzijn

Kunst &
Vormgeving

Jee
Kast

IEDEREEN
GENKT
Stad
GENK